

Strednodobý fiškálny výhľad na roky 2021 až 2024

Analytický dokument

jún 2021

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2021

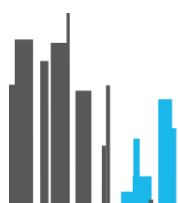
Táto správa prezentuje oficiálne stanoviská Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s jej mandátom stanoveným v zákone č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke RRZ (<https://www.rozpoctovarada.sk>).

Copyright ©

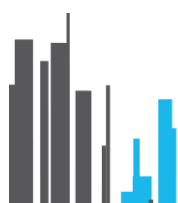
Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť rešpektuje všetky práva tretích strán, najmä práva chránené autorským právom (informácie alebo údaje, štylistika a znenie textov do tej miery ak majú individuálny charakter). Publikácie Kancelárie RRZ s odkazom na autorské práva (©Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Kancelária RRZ, Secretariat of the Council for Budget Responsibility/Secretariat of the CBR, Slovakia/year, alebo podobne) smú byť použité (reprodukované, odkaz na internete, a pod.) len za podmienky, že bude správne uvedený zdroj. Všeobecné informácie a údaje publikované bez odkazu na autorské práva smú byť publikované bez uvedenia zdroja. Pokiaľ sú informácie a údaje jednoznačne získané zo zdrojov tretích strán, používateľ takýchto informácií a údajov je povinný rešpektovať existujúce práva, prípadne je povinný si získať povolenie na použitie samostatne.

Pripomienky alebo komentáre k správe sú vítané na e-mailovej adrese sekretariat@rrz.sk.

Obsah

1	Fiškálny rámec	5
1.1	Konsolidačné úsilie vlády	8
1.2	Tempo rastu výdavkov	10
1.3	Saldo verejnej správy	10
1.4	Dlh verejnej správy	12
1.5	Vplyv fiškálnej politiky na ekonomický cyklus	15
2	Vplyv fiškálnej politiky na dlhodobú udržateľnosť	17
3	Makroekonomické vplyvy konsolidácie	21
	Príloha č. 1 – Jednotlivé opatrenia dôchodkovej reformy	24
	Príloha č. 2 – Odhad salda VS v roku 2021	28
	Príloha č. 3 – Scenár nezmenených politík a odhad na roky 2022 až 2024	31
	Príloha č. 4 – Zoznam jednorazových vplyvov	35
	Príloha č. 5 – Bilancia hospodárenia verejnej správy v prognóze RRZ	37

Zoznam boxov, grafov a tabuliek

Box 1: Vplyv hospodárenia VS v roku 2020 na odhad salda VS v roku 2021	6
Box 2: Porovnanie salda VS a štrukturálneho salda VS v rokoch 2020 až 2024	9
Box 3: Prečo a priori neodmietat konsolidáciu v roku 2022	23
Graf 1: Vývoj prognóz pre saldo VS v roku 2020	6
Graf 2: Saldo VS v rokoch 2020 a 2021 podľa NRVS 2021-2023 a PS 2021-2024	7
Graf 3: Príspevky k saldu VS v roku 2020	7
Graf 4: Saldo VS v rokoch 2020 až 2024	9
Graf 5: Analyticky upravené štrukturálne saldo v rokoch 2020 až 2024	9
Graf 6: Porovnanie salda verejnej správy v odhade RRZ s NPC scenárom	11
Graf 7: Príspevky jednotlivých opatrení zapracovaných do odhadu RRZ	11
Graf 8: Príspevky k medziročnej zmene dlhu v odhade RRZ	13
Graf 9: Vývoj hrubého dlhu verejnej správy a dlhová brzda	15
Graf 10: Fiškálny impulz v rokoch 2020-2024	16
Graf 11: Predpokladané čerpanie EÚ príjmov v rokoch 2020-2024	16
Graf 12: Štrukturálne saldo VS a ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti v scenároch	18
Graf 13: Vývoj vlastných investícií v jednotlivých scenároch	18
Graf 14: Vplyv návrhu ústavného zákona na saldo verejných financií	19
Graf 15: Celkový vplyv návrhu dôchodkovej reformy na udrž. verejných financií	19
Graf 16: Vplyv navrhovaných opatrení na udržateľnosť verejných financií	19
Graf 17: Vývoj salda VS v scenároch	22
Graf 18: Vývoj dlhu VS v scenároch	22
Graf 19: Vplyv konsolidácie na úroveň produkčnej medzery	23
Graf 20: Kumulatívny vplyv konsolidácie na zamestnanosť do roku 2024	23
Tab 1: Porovnanie očakávaného salda a dlhu v PS s odhadom RRZ	5
Tab 2: Zmena štrukturálneho salda VS v rokoch 2020 až 2024 podľa RRZ	8
Tab 3: Výdavkové pravidlo	10
Tab 4: Opatrenia z PS 2021-2024 zahrnuté do odhadu RRZ	12
Tab 5: Predpoklady vývoja dlhu verejnej správy	13
Tab 6: Fiškálny impulz v rokoch 2020-2024	15
Tab 7: Porovnanie prognóz pre ekonomický rast do roku 2024	21
Tab 8: Scenáre konsolidácie	22
Tab 9: Ústavný zákon o primeranom hmotnom zabezpečení v starobe / novela Ústavy SR	24
Tab 10: Rozpočtový vplyv opatrení na riešenie pandémie v roku 2021	28
Tab 11: Porovnanie odhadu RRZ pre saldo VS v roku 2021 s fiškálnym rámcom	30
Tab 12: NPC scenár vývoja verejných financií do roku 2024	32
Tab 13: Opatrenia z PS 2021-2024 zahrnuté do odhadu RRZ	32
Tab 14: Porovnanie odhadu RRZ pre saldo VS v rokoch 2022 až 2024 s PS 2021-2024	34
Tab 15: Jednorazové vplyvy v rokoch 2019-2024	35
Tab 16: Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy v odhade RRZ	37
Tab 17: Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy v odhade RRZ	38

1 Fiškálny rámec

Vláda schválila Program stability na roky 2021 až 2024, ktorý vychádza z jej aktuálneho odhadu deficitu verejnej správy (VS) na rok 2021 vo výške 9,9 % HDP, čo predstavuje nárast oproti rozpočtovému cieľu o 2,5 % HDP. V ďalšom období je cieľom vlády postupný pokles deficitu VS na úroveň 5,1 % HDP v roku 2022 a následne až pod úroveň 4 % HDP v roku 2024. Hrubý dlh VS by pri naplnení cieľov vlády v oblasti deficitu vzrástol z úrovne 60,6 % HDP v roku 2020 postupne na 64,1 % HDP v roku 2021 a následne na úroveň 65,8 % HDP v roku 2024.

Vývoj verejných financií predpokladaný v programe stability je z pohľadu deficitu a dlhu VS zostavený v súlade s cieľom vlády iba v roku 2022, nie v ďalších rokoch. Pre dosiahnutie cieľov pre saldo a hrubý dlh VS bude podľa vlády potrebné prijať dodatočné opatrenia zlepšujúce deficit vo výške 0,5 % HDP v roku 2023 a 0,6 % HDP v roku 2024.

Tab 1: Porovnanie očakávaného salda a dlhu v PS s odhadom RRZ (v % HDP)

	2020 S	2021	2022	2023	2024
Saldo VS - PS 2021-2024 (ciele vlády)*			-5,1	-4,1	-3,8
Saldo VS - PS 2021-2024 (bez nešpecifikovaných opatrení)	-6,2	-9,9	-5,1	-4,6	-4,5
Saldo VS - prognóza RRZ (najpravdepodobnejší scenár)	-6,1**	-7,9	-4,3	-4,2	-3,9
- rozdiel	0,0	2,1	0,8	0,4	0,6
Hrubý dlh VS - PS 2021-2024 (pri splnení cieľov)	60,6	64,1	65,5	64,6	65,8
Hrubý dlh VS - prognóza RRZ	60,3**	61,0	62,3	62,1	62,7
- rozdiel	0,3	3,0	3,2	2,5	3,2

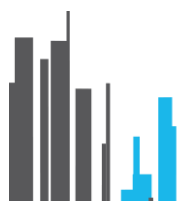
*- údaje 2022-2024 vychádzajú z cieľov zverejnených v programe stability.

** - RRZ v údajoch zohľadnila revíziu ŠÚ SR pre úroveň nominálneho HDP v roku 2020 z 30.04.2021.

Zdroj: MF SR, RRZ

Na základe v súčasnosti známych informácií a predpokladu, že vláda neprijme dodatočné opatrenia, sa deficit rozpočtu podľa odhadov Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ, Rada) zlepší z úrovne 7,9 % HDP v roku 2021 na 3,9 % HDP v roku 2024. Odchýlka odhadovaného vývoja deficitu oproti odhadu vlády je v rokoch 2021 a 2022 pozitívna vo výške 2,1 % HDP a 0,8 % HDP. Následne v rokoch 2023 a 2024 rada očakáva mierne horší vývoj oproti vládnym cieľom, negatívna odchýlka dosahuje každoročne úroveň 0,1 % HDP. Deficity odhadované RRZ sú zároveň v každom roku nižšie ako predpokladá fiškálny rámec programu stability s doposiaľ zapracovanými opatreniami. Z tohto pohľadu je možné hodnotiť predložené ciele vlády pre saldo VS ako dosiahnuteľné bez potreby vynaloženia významného konsolidačného úsilia. Deklarovaná potreba opatrení na splnenie rozpočtových cieľov je dôsledkom v súčasnosti nerealisticky vysokého štrukturálneho deficitu v roku 2021, ktoré sa prenáša aj do ďalších rokov. Tomu naznačuje aj porovnateľné kumulatívne tempo znižovania štrukturálneho salda v scenári nezmenených politík podľa MF SR aj RRZ (približne 0,8 až 0,9 % HDP).

Verejné financie sa v súčasnosti nachádzajú vo vysokom riziku dlhodobej udržateľnosti. Zníženie vysokého rizika dlhodobej udržateľnosti bezpečne do pásma stredného rizika by malo byť hlavným cieľom vlády v strednodobom horizonte. Na to je potrebné, aby vláda znižovala deficit rozpočtu rýchlejšie v porovnaní so svojimi cieľmi. Znižovanie štrukturálneho salda pod úroveň predpokladanú základným scenárom hodnotenia

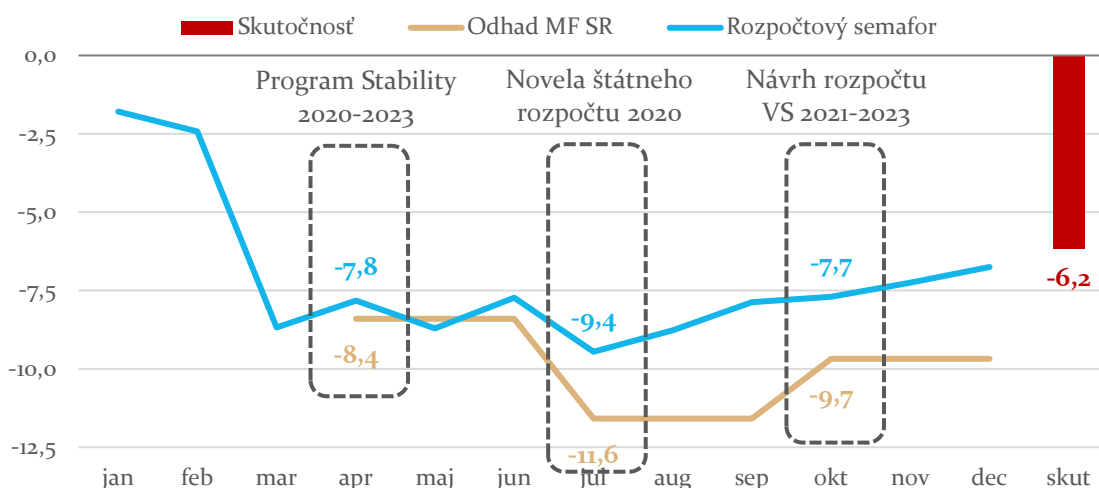
udržateľnosti z mája 2021¹ by malo začať už v roku 2022, a to aspoň o 0,5 % HDP. Tempo konsolidácie verejných financií (oproti NPC scenáru) by bolo potrebné v nasledujúcich rokoch ešte zvýšiť na 1 % HDP ročne. K zníženiu potreby konsolidácie v strednodobom horizonte by mohlo prispieť schválenie komplexnej dôchodkovej reformy zlepšujúcej udržateľnosť verejných financií prostredníctvom ústavného zákona.

V prípade lepšieho než predpokladaného ekonomického vývoja je potrebné všetky pozitíva striktné premietnuť do zlepšenia hospodárenia rozpočtu. Zavedenie výdavkových limitov, alebo aspoň dodržiavanie ich princípov, by malo tomuto cieľu výrazne pomôcť.

Box 1: Vplyv hospodárenia VS v roku 2020 na odhad salda VS v roku 2021

Rozpočet verejnej správy (VS) na roky 2021 až 2023 schválený v decembri 2020 vychádzal vo svojich predpokladoch o strednodobom vývoji z očakávaného výsledku hospodárenia VS v roku 2020. Podľa odhadu vlády ešte na jeseň mal deficit VS v roku 2020 dosiahnuť úroveň 9,7 % HDP, pričom po odrátaní vplyvu opatrení na riešenie pandémie bola odhadovaná výška deficitu na úrovni 7,9 % HDP.

Graf 1: Vývoj prognóz pre saldo VS v roku 2020 (% HDP)

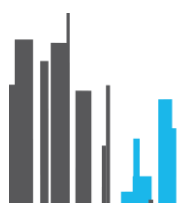

Zdroj: RRZ, MF SR, ŠÚ SR

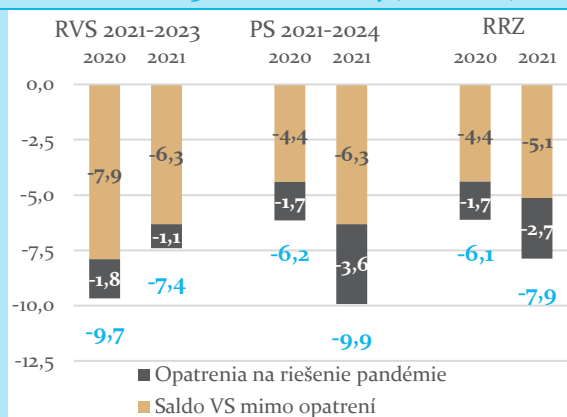
Podľa predbežných výsledkov zverejnených Štatistickým úradom SR v apríli 2021 dosiahol deficit VS v roku 2020 úroveň 6,2 % HDP, čo predstavuje výrazne zlepšenie oproti očakávaniam vlády. Zároveň platí, že **deficit bez vplyvu opatrení na riešenie pandémie bol ešte nižší, na úrovni 4,4 % HDP**, čo je takmer polovičná úroveň deficitu vyjadreného v pomere na HDP oproti odhadu.

Napriek výraznému zlepšeniu hospodárenia VS v roku 2020 oproti predpokladom rozpočtu **neprišlo v rámci programu stability k premietnutiu tejto zmeny do odhadovanej úrovne salda VS v roku 2021**. Vláda odhaduje deficit VS vo výške 9,9 % HDP, pričom očakávaný deficit bez vplyvu opatrení na riešenie pandémie je v porovnaní s rozpočtom na nezmenenej úrovni 6,3 % HDP (graf 2).

¹ RRZ. [Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií k 18. máju 2021](#), jún 2021.

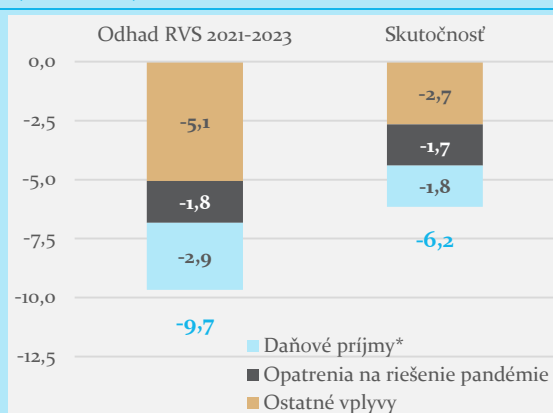
Graf 2: Saldo VS v rokoch 2020 a 2021 podľa NRVS 2021-2023 a PS 2021-2024 (v % HDP)

Zdroj: MF SR, ŠÚ SR

Pozn: RRZ v údajoch pre rok 2020 zohľadnila revíziu ŠÚ SR pre úroveň nominálneho HDP z 30.04.2021.

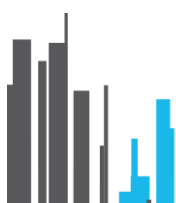
Graf 3: Príspevky k saldo VS v roku 2020 (v % HDP)

Zdroj: RRZ, MF SR, ŠÚ SR

*-vyjadrené ako výpadok voči prognóze VpDP z februára 2020

K zlepšeniu výsledného deficitu v roku 2020 oproti odhadu prispel aj **lepší než očakávaný ekonomický vývoj v treťom štvrtroku 2020, ktorý sa premietol do zmiernenia výpadku vo výnose daní**. Výsledná úroveň daňových príjmov posudzovaných Výborom pre daňové prognózy (VpDP) bola oproti očakávaniam v čase prípravy rozpočtu vyššia o 1,1 p.b. HDP (graf 3). Zároveň platí, že v najvyššej miere k zlepšeniu hospodárenia oproti odhadu vlády prispelo **hospodárenie VS mimo daní, najmä úspory vo verejných výdavkoch oproti predpokladom**, pričom zlepšenie dosiahlo 2,4 p.b. HDP.

1.1 Konsolidačné úsilie vlády

Štrukturálny deficit, ktorý je očistený o vplyv výkyvov ekonomického vývoja a iných jednorazových a dočasných opatrení, sa počas druhého krízového roku 2021 medziročne zhorší o 0,6 p.b. a dosiahne úroveň 4,1 % HDP v roku 2021². V ďalších rokoch RRZ očakáva jeho postupné zlepšovanie. **V roku 2024 by mohol štrukturálny deficit dosiahnuť 3,3 % HDP**, oproti krízovým rokom by sa tak zlepšil o 0,8 p.b.

Tab 2: Zmena štrukturálneho salda VS v rokoch 2020 až 2024 podľa RRZ (ESA2010, %HDP)

	2020	2021	2022	2023	2024
1. Saldo verejnej správy	-6,1	-7,9	-4,3	-4,2	-3,9
2. Cyklická zložka	-0,7	-0,9	-0,3	-0,1	-0,1
3. Jednorazové efekty	-1,9	-2,9	-0,3	-0,7	-0,5
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)*	-3,5	-4,1	-3,7	-3,5	-3,3
5. Zmena štrukturálneho salda (Δ_4) / Fiškálny kompakť*	-1,1	-0,6	0,4	0,2	0,2
6. Saldo verejnej správy v NPC scenári	-6,1	-7,7	-4,0	-4,0	-3,7
7. Štrukturálne saldo v NPC scenári	-3,5	-4,0	-3,5	-3,2	-3,1
8. Zmena štrukturálneho salda v NPC scenári		-0,5	0,6	0,2	0,2
9. Veľkosť opatrení (1-6)		-0,2	-0,3	-0,2	-0,2
10. Iné faktory		-0,1	0,0	-0,1	-0,1
- Opatrenie bez vplyvu na dlhodobú udržateľnosť		-0,1	0,0	-0,1	-0,1
- PPP projekty		0,0	0,0	0,0	0,0
- Úrokové náklady		0,1	0,1	0,0	0,0
11. Opatrenia vlády s vplyvom na iné faktory**		0,0	0,1	0,0	0,0
12. Zmena štrukturálneho salda po zohľadnení iných faktorov (5-10)		-0,5	0,3	0,3	0,2
13. Konsolidačné úsilie (5-8-11)		-0,1	-0,3	0,0	0,0

* Ide o výpočet štrukturálneho salda a jeho zmeny podľa metodiky hodnotenia pravidla vyrovnaného rozpočtu (Fiškálny kompakť).

Zdroj: RRZ

** Zahŕňa vplyv zavedenia "kurzarbeit-u" od roku 2022

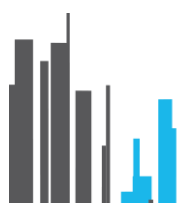
Pozn.: šedým podfarbením sú zvýraznené krízové roky.

Na posúdenie toho, do akej miery je odhadovaná zmena štrukturálneho salda ovplyvnená opatreniami vlády resp. inými externými faktormi, je potrebné porovnať jeho vývoj so scenárom nezmenených politík (NPC scenár zostavený RRZ³). **Štrukturálny deficit by sa bez zásahov vlády zlepšil do roku 2024 celkovo o 0,9 % HDP v porovnaní s rokom 2021.**

Opatrenia vlády, ktoré boli dostatočne špecifikované v programe stability a ktoré RRZ zahrnula do svojho odhadu, **prispievajú k prehlbovaniu deficitu celkovo o 0,8 % HDP počas nasledujúcich troch rokov.** Ide najmä o zvýšenie výdavkov v rezorte obrany súvisiace so záväzkom Slovenska v rámci NATO postupne zvyšovať výdavky na obranu k úrovni 2 % HDP, odhadované jednorazové výdavky na financovanie pandémie, dodatočné výdavky na opravy

² V predkrízovom roku 2019 dosiahol štrukturálny deficit 2,3 % HDP.

³ Za predpokladu, že by vláda neprijala žiadne nové opatrenia po máji 2021, verejné financie by sa vyvíjali podľa existujúcej legislatívy a rozpočtové položky by boli determinované výlučne makroekonomickým vývojom. Podrobnejšie k NPC scenáru RRZ v kapitole 2.3 a v prílohe č. 3.

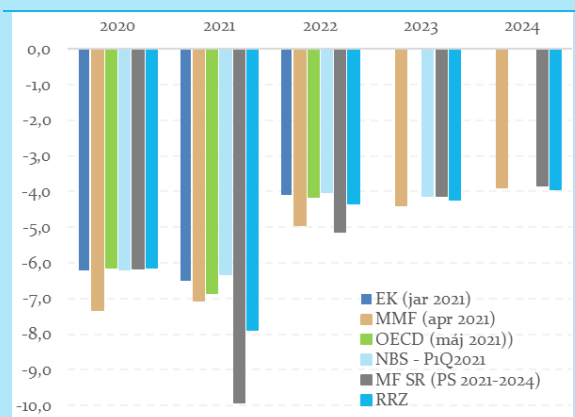
a údržbu ciest I. triedy, ktoré budú čiastočne kompenzované úsporami zo zmrazenia mzdových výdavkov štátneho rozpočtu v roku 2022⁴.

Zohľadnením dodatočných faktorov bude konsolidačné úsilie negatívne a dosahovať 0,3 % HDP v rokoch 2022 až 2024.

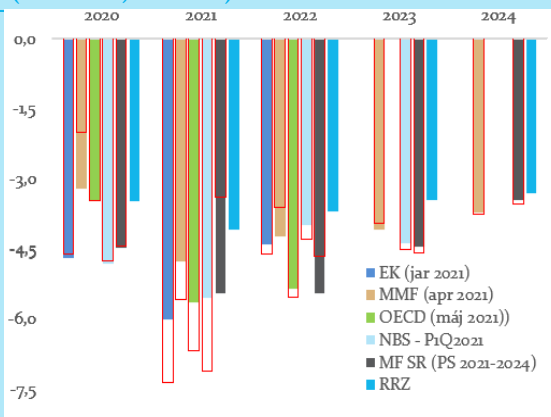
Box 2: Porovnanie salda VS a štrukturálneho salda VS v rokoch 2020 až 2024

Nižšie umiestnené grafy prezentujú saldo VS a odhady štrukturálneho salda VS v rokoch 2020 až 2024 rôznych inštitúcií: EK (jarná prognóza), MMF (*World Economic Outlook z apríla 2021*), OECD (*Economic Outlook z mája 2021*), NBS, RRZ a MF SR (Program stability Slovenska na roky 2021-2024). Aktuálna kríza, pod ktorú sa podpisuje pandemické ochorenie COVID-19, spôsobila výrazné prepady v ekonomickej aktivite, čo sa automaticky premietlo aj do odhadu potenciálneho produktu a následne produkčnej medzery. Veľká neistota ohľadom ďalšieho vývoja rozdiely v odhadoch jednotlivých inštitúcií ešte prehĺbuje. Odlišné odhady produkčnej medzery, ktorá je sama o sebe nemerateľnou veličinou, sa tak automaticky premietajú do rôznych odhadov cyklickej zložky, ktorá je relevantná pre odhad štrukturálneho salda. Vzniknuté rozdiely v prípade štrukturálneho salda spôsobuje aj samotná výška odhadovaného deficitu a zohľadnené jednorazové vplyvy. Štrukturálne saldo bude v nasledujúcom období dosahovať relatívne vysoké záporné hodnoty.

Graf 4: Saldo VS v rokoch 2020 až 2024 (ESA2010, % HDP)*

Graf 5: Analyticky upravené štrukturálne saldo v rokoch 2020 až 2024** (ESA2010, % HDP)*

* Odhady MMF, RRZ a MF SR sú k dispozícii až do roku 2024. Prognóza NBS (P1Q) pokrýva horizont do roku 2023, EK a OECD do roku 2022.

** Farebné grafy ilustrujú štrukturálne saldo vykázané danou inštitúciou. Grafy s červeným obrysom ilustrujú „analyticky upravené“ štrukturálne saldo príslušnej inštitúcie berúc do úvahy rozdiel v odhade salda VS danej inštitúcie voči odhadu RRZ.

Zdroj: RRZ, MF SR, NBS, MMF, EK

Zdroj: RRZ, MF SR, NBS, MMF, EK

⁴ Vplyvy jednotlivých opatrení sú uvedené v prílohe 3, v tabuľke 13.

1.2 Tempo rastu výdavkov

RRZ odhaduje, že tempo rastu upravených výdavkov⁵ sa v roku 2021 zrýchli na 4,5 % oproti roku 2020, kedy dosahovalo 3,3 %. Spolu s nižším potenciálnym rastom ekonomiky to znamená, že **zvýšené výdavky prispejú v roku 2021 k zhoršeniu štrukturálneho salda oproti roku 2020 celkovo o 1,4 % HDP.**

V ďalších rokoch sa tempo rastu upravených výdavkov spomalí. V rokoch 2022 až 2024 budú upravené výdavky rásť priemerným tempom 2,0 %. Zároveň sa v rovnakom období očakáva postupné zvyšovanie tempa rastu potenciálneho produktu⁶ a cenovej hladiny meranej deflátorom HDP. Výsledkom je, že za celé obdobie rokov **2022 a 2024⁷ budú upravené výdavky rásť pomalšie ako potenciálny HDP s pozitívnym vplyvom na štrukturálne saldo vo výške 0,2 % HDP.** Uvedené súvisí najmä s rastom výdavkov na medzispotrebu, sociálne dávky a dotácie, ktoré sú naviazané prevažne na rast cenovej hladiny (inflácie).

Tab 3: Výdavkové pravidlo (ESA2010, %)

	2020	2021	2022	2023	2024
Reálny rast agregátu výdavkov očisteného o zmenu príjmov	3,3	4,5	2,5	2,2	1,3
Miera potenciálneho rastu HDP	1,0	1,3	2,2	2,4	1,9
<i>vplyv odchýlky na saldo v danom roku</i>	-1,0	-1,4	-0,1	0,1	0,3

Zdroj: RRZ, Eurostat, MF SR

1.3 Saldo verejnej správy

RRZ odhaduje deficit verejnej správy v roku 2021 vo výške 7,9 % HDP⁸. Odhad vychádza z predpokladu, že vláda neprijme do konca roka 2021 dodatočné opatrenia, zahŕňa legislatívu platnú a zákony podpísané prezidentkou SR k 18. máju 2021 a zohľadňuje aj skutočný vývoj verejných financií v prvých mesiacoch roku 2021 vrátane aktuálne známych opatrení prijatých v súvislosti s pandemiou koronavírusu. Odhad tiež zohľadňuje konečnú podobu novely zákona o štátnom rozpočte na rok 2021 schválenú parlamentom 28. mája 2021⁹.

Za predpokladu, že po roku 2021 nebudú potrebné ďalšie opatrenia spojené s pandemiou a súčasné nastavenie legislatívy a politik sa nezmení, deficit by sa od roku

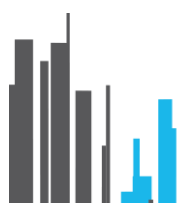
⁵ Ide o prístup, ktorý RRZ používa pri hodnotení pravidla vyrovnaného rozpočtu. Upravené výdavky nezahŕňajú jednorazové výdavky (napríklad tie spojené s pandemiou).

⁶ Rast potenciálu ekonomiky spomalí z dôvodu poklesu potenciálnej zamestnanosti a nižšej produktivity výrobných faktorov spôsobenej pandemickými opatreniami.

⁷ Nárast investícií v rezorte obrany v rokoch 2022 až 2024 sa v tomto ukazovateli premieta len čiastočne, keďže práve kvôli možným výrazným medziročným zmenám v investíciách sa zohľadňuje ich štvorročný priemer.

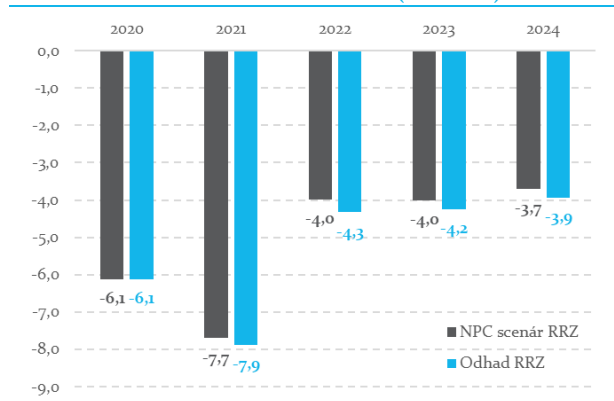
⁸ Podrobnosti o odhade RRZ na rok 2021, ako aj porovnanie s odhadom vlády zahrnutým v programe stability sú uvedené v prílohe 2.

⁹ Vládou schválená novela štátneho rozpočtu znamenala zrealnenie aktuálneho stavu, vrátane dofinancovania rizík, na ktoré RRZ poukázala už skôr. Novela zákona o štátnom rozpočte, ako aj vládny odhad deficitu podľa ESA2010 nezohľadňujú úspory, ktoré na základe priebežného plnenia RRZ identifikovala či už v štátnom rozpočte alebo v iných subjektoch verejnej správy (viac v Prílohe č.2). Zároveň novela počíta s rezervami na prípadnú silnejšiu tretiu vlnu pandémie, čo nie je zatiaľ súčasťou základného odhadu RRZ, keďže so silnou tretou vlnou neráta ani základný scenár makroekonomickej prognózy.

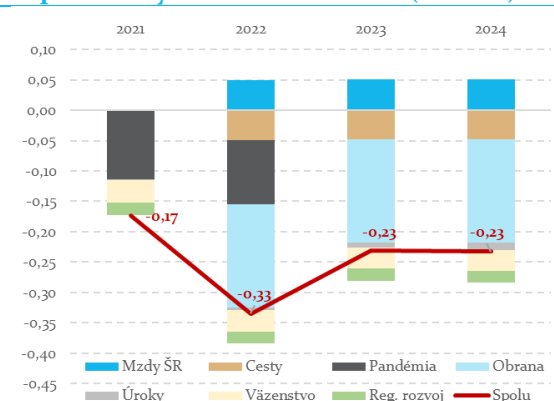
2022 mal podstatne znižovať a v roku 2024 by dosiahol úroveň 3,7 % HDP¹⁰. V porovnaní s rokom 2021 by sa tak za predpokladu nezmenených politík (no-policy-change, NPC scenár) automaticky zlepšil o 4 % HDP.

Graf 6: Porovnanie salda verejnej správy v odhade RRZ s NPC scenárom (% HDP)

Pozn.: v roku 2020 ide o skutočné údaje vykázané ŠÚ SR
Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

Graf 7: Príspevky jednotlivých opatrení zapracovaných do odhadu RRZ (% HDP)

Pozn.: (+) zlepšuje saldo, (-) zhoršuje saldo VS Zdroj: RRZ

V porovnaní s NPC scenárom RRZ vo svojom odhade na roky 2022 až 2024 uvažuje s mierne vyššími deficitmi. **V roku 2022 by mal deficit dosiahnuť 4,3 % HDP a následne sa postupne zlepšiť na 3,9 % HDP v roku 2024.** Zvýšenie vyplýva zo zahrnutia opatrení, s ktorými vláda uvažuje v programe stability a ktoré sú dostatočne špecifikované. Ide konkrétne o zahrnutie zmrazenia mzdového balíka v štátnom rozpočte na rok 2022, dodatočné výdavky na opravy a údržbu ciest, plánované investície v rezorte obrany a dobeh financovania opatrení spojených s pandémiou (graf 7). Najvýznamnejší negatívny vplyv majú investície v rezorte obrany zahrnuté do programu stability, ktorých podiel na HDP sa medzi rokmi 2021 a 2022 zvyšuje (aj po zohľadnení mimoriadnych investícií na nákup stíhačiek). Nárast pravdepodobne súvisí so záväzkom Slovenska v rámci NATO postupne zvyšovať výdavky na obranu na úroveň 2 % HDP, pričom Rada v odhade predpokladá len čiastočné naplnenie uvažovaného rastu výdavkov (približne polovicu nárastu výdavkov).

Ostatné opatrenia prezentované v programe stability neboli dostatočne špecifikované (napríklad rezerva na nové legislatívne úpravy, úspory v mzdových výdavkoch štátneho rozpočtu) resp. z pohľadu odhadu RRZ na rok 2021 nepredstavovali úspory (úspory vo výdavkoch samospráv, NDS a ďalších iných subjektov verejnej správy), keďže ich vplyvy boli vyčíslené voči odhadu vlády na rok 2021, ktorý uvažuje s výrazne vyšším deficitom ako RRZ.

Odhad RRZ zahŕňa aj opatrenia z novely zákona o štátnom rozpočte na rok 2021 schválenej parlamentom 28. mája 2021 (tabuľka 4).

¹⁰ Podrobnosti o zostavení NPC scenára vývoja verejných financií do roku 2024 sú uvedené v Prílohe 3.

Tab 4: Opatrenia z PS 2021-2024 zahrnuté do odhadu RRZ (zmeny voči RRZ NPC scenáru, mil. eur)

	ESA2010	2021	2022	2023	2024
1. Opatrenia z novely zákona o štátnom rozpočte:					
Príspevok 333 eur na dieťa - pandémia	D623PAY	-117	0	0	0
Plošné testovanie - výdavky MV SR - pandémia	P.2	-51	0	0	0
Hosp. mobilizácia a COVID príplatok – pandémia*	P.2	58	0	0	0
Dofinancovanie Zboru väzenskej a justičnej stráže	P.2	-36	-37	-37	-38
Výdavky na regionálny rozvoj	D.39PAY	-20	-21	-22	-22
2. Opatrenia z programu stability:					
Úspory na mzdách v štátnom rozpočte v roku 2022	D.1PAY	0	52	55	58
Opravy a údržba ciest I. triedy	P.2	0	-52	-53	-54
Opatrenia na podporu zamestnanosti - pandémia	D623PAY	0	-100	0	0
Podpora cestovného ruchu - pandémia	D39PAY	0	-9	0	0
Dodatočné investície v rezorte obrany	P.51G	0	-177	-186	-191
3. Iné vplyvy:					
Dodatočné úrokové náklady	D41PAY	-2	-5	-9	-14
4. Celkové vplyvy oproti NPC scenáru (1+2+3)		-167	-348	-252	-262

* RRZ v NPC scenári predpokladala vyššie výdavky na hospodársku mobilizáciu v porovnaní so schválenou novelou. Zdroj: RRZ

Súčasťou odhadu RRZ nie sú ďalšie opatrenia avizované vládou, nakoľko chýba dostatočná špecifikácia ich vplyvov. Ide najmä o výrazné trvalé navýšenie výdavkov na podporu rodín od roku 2022 (medializovaných 200 eur/dieťa), ako aj zavedenie rodičovského piliera, ktoré by mali mať významný vplyv na saldo a dlh už od roku 2022 (rodičovský pilier od 2023). Rovnako odhad nezohľadňuje žiadnym spôsobom medializovanú reformu daní (zmena daňového mixu).

1.4 Dlh verejnej správy

Ak by sa po máji 2021 neprijímali žiadne nové opatrenia, podiel hrubého dlhu na HDP by sa podľa odhadu RRZ postupne zvýšil z odhadovaných 60,9 % HDP na konci roku 2021 na 61,8 % HDP na konci roku 2024 (tabuľka 5). Počas rokov 2021 až 2024 by sa podiel dlhu na HDP zvýšil o menej ako 1 p.b., čo súvisí s predpokladaným použitím naakumulovanej hotovostnej rezervy z roku 2020 v priebehu rokov 2021 až 2024.

Zahrnutie dodatočných opatrení z novely zákona o štátnom rozpočte a programu stability do odhadu RRZ sa premietne aj do odhadu vývoja hrubého dlhu. **Hrubý dlh by na konci roku 2024 dosiahol 62,7 % HDP.** Odhad RRZ vychádza z predpokladu zachovania rovnakej úrovne hotovostnej rezervy na konci roku 2024 ako je v prognóze vlády z programu stability. **Čistý dlh by pri týchto predpokladoch o vývoji likvidných finančných aktív dosiahol na konci roku 2024 úroveň 59,1 % HDP. V porovnaní s predkrízovým rokom 2019 by došlo k jeho nárastu o 15,8 p.b.**

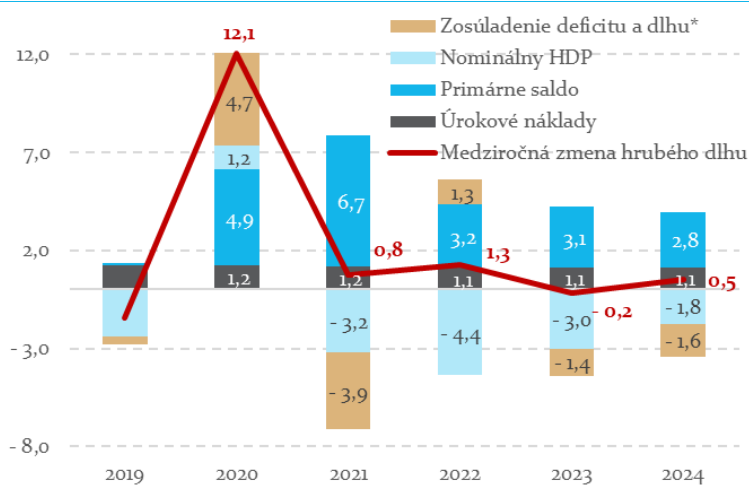
Tab 5: Predpoklady vývoja dlhu verejnej správy (mil. eur)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1. Prognóza hrubého dlhu VS (NPC scenár RRZ)	45 275	55 181	58 853	64 379	67 245	69 570
- v % HDP	48,2	60,3	60,9	61,8	61,4	61,8
2. Dodatočná zmena dlhu oproti NPC:			167	513	763	1 022
- vplyv nových opatrení (tab. 4)			166	509	752	1 000
- dodatočné hotovostné úrokové náklady			1	4	11	22
3. Hrubý dlh VS po zohľadnení rizík (odhad RRZ)	45 275	55 181	59 020	64 891	68 008	70 593
- v % HDP	48,2	60,3	61,0	62,3	62,1	62,7
4. Čistý dlh VS po zohľadnení rizík (odhad RRZ)	43,3	50,1	56,1	56,5	57,8	59,1
p.m.1 Horný limit dlhu podľa ústavného zákona (% HDP)	58,0	57,0	56,0	55,0	54,0	53,0
p.m.2 Likvidné finančné aktíva (% HDP)	4,9	10,1	5,0	5,9	4,4	3,6

Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

K nárastu dlhu v odhade RRZ prispievajú najmä odhadované primárne deficity hospodárenia v rokoch 2021 až 2024 s kumulatívnym príspevkom 15,9 p.b., opačný vplyv bude mať použitie naakumulovanej hotovosti z roku 2020, ktoré sa prejaví vo vývoji hrubého dlhu najmä v roku 2021 (kumulatívny príspevok zosúladenia deficitu a dlhu¹¹ k poklesu dlhu dosahuje 5,6 p.b. v rokoch 2021 až 2024). Ekonomický rast prevýši vplyv úrokových sadzieb a prispeje k poklesu podielu dlhu na HDP celkovo o 7,9 p.b.

Graf 8: Príspevky k medziročnej zmene dlhu v odhade RRZ (p.b.)

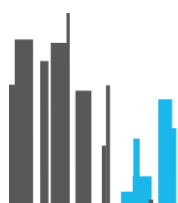

Pozn.: * ide najmä o vplyv vývoja hotovosti na účtoch verejnej správy

Zdroj: RRZ

Vysoké deficity pri predpokladanom ekonomickom raste nebudú s výnimkou roku 2022 viesť ku stabilizácii dlhu na rozpočtovanom horizonte. Ekonomický rast v roku 2022 je však ovplyvnený predpokladaným oživením ekonomiky po pandémie ako aj zrýchleným čerpaním prostriedkov z rozpočtu EÚ vrátane fondu obnovy. **Pri súčasnom odhade rastu ekonomiky sa úroveň**

¹¹ Kým saldo verejnej správy je vyjadrené v akruálnej metodike, hrubý dlh je definovaný v hotovostnej metodike. Z pohľadu vývoja dlhu sú preto kľúčové hotovostné toky vo verejných financiách. Rozdiely medzi hotovostnými a akruálnymi tokmi potom vysvetľujú odlišný vývoj dlhu v danom roku v porovnaní s výškou salda.

deficitu, od ktorej by sa výška dlhu v % HDP zastavila, pohybuje okolo 2,5 % HDP¹². Prudší pokles dlhu je tak možné očakávať až pri ešte menšom deficite.

Limit na dlh

V roku 2021 pokračuje pokles sankčných pásiem o jeden percentuálny bod, prvé sankčné pásmo začína pri dosiahnutí pomeru hrubého dlhu verejnej správy k HDP vo výške 46 % HDP a najvyššie začína od úrovne 56 % HDP. Podľa odhadu Rady by mala hodnota hrubého dlhu v roku 2021 dosiahnuť úroveň 61,0 % HDP a **zotrvať nad horným limitom sankčných pásiem ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti počas celého hodnoteného obdobia.**

Dňa 4. mája 2021 bolo Národnou radou SR schválené programové vyhlásenie vlády a vyslovená dôvera vláde¹³, preto sa na obdobie nasledujúcich 24 mesiacov nevzťahuje povinnosť uplatňovať ustanovenia vyplývajúce z prekročenia tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti¹⁴.

Zo zverejnených údajov o výške HDP za rok 2020 vyplýva, že pokles HDP v roku 2020 nebol dostatočný na to, aby sa splnila skutočnosť spúšťajúca únikovú klauzulu na 36 mesiacov. Z právnej analýzy¹⁵, ktorú si RRZ nechala vypracovať, taktiež vyplýva, že pandémia automaticky nespadá pod pojmy „živelná pohroma“ a „prírodná katastrofa“. Je preto možné konštatovať, že hospodárska kríza spôsobená pandemiou koronavírusu nespĺňa ani jednu z podmienok spúšťajúcich 36 mesačnú výnimku z plnenia sankcií tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma.

Po skončení 24 mesačnej únikovej klauzuly v roku 2023 by na základe aktuálnej prognózy dlhu musela vláda požiadať Národnú radu SR o vyslovenie dôvery. Prekročenie piateho sankčného pásma si vyžaduje aj predloženie rozpočtu verejnej správy bez schodku a s nerastúcimi výdavkami.

¹² Platí to pri zohľadnení odhadovaného potenciálneho rastu slovenskej ekonomiky v rokoch 2022 až 2024.

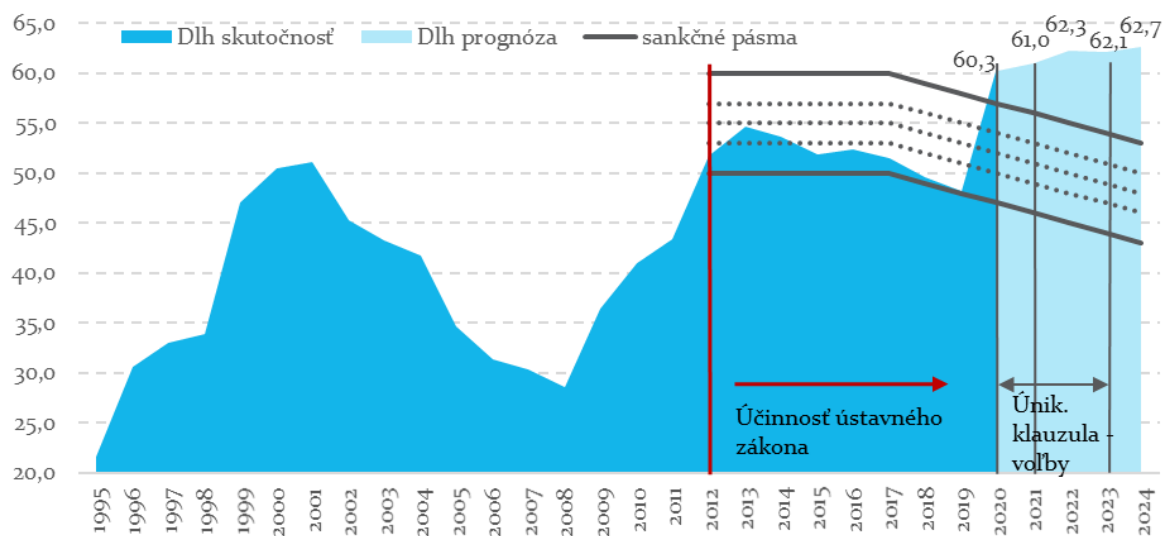
¹³ <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=8&CPT=525>

¹⁴ Únikové klauzuly ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti ustanovujú podmienky pre oslobodenie od plnenia sankcií vyplývajúcich z prekročenia tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma ústavného zákona na 24 mesiacov alebo 36 mesiacov.

¹⁵ GIBA, M., BUJŇÁK, V.: Ústavnoprávna analýza vybraných ustanovení ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti zo dňa 31.07.2020, s. 12. Analýza vypracovaná na základe zmluvy s Univerzitou Komenského v Bratislave, Právnickou fakultou zo dňa 22.5.2020.

Graf 9: Vývoj hrubého dlhu verejnej správy a dlhová brzda (% HDP)

Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

1.5 Vplyv fiškálnej politiky na ekonomický cyklus

Expanzívnosť alebo reštriktívnosť fiškálnej politiky posudzujeme podľa hodnoty fiškálneho impulzu. Ide o ukazovateľ, ktorý je určený ako medziročný rozdiel zmien v štruktúrálnej salde pri zohľadnení dodatočných vplyvov, ktoré tiež ovplyvňujú ekonomický rast, ako napríklad niektoré jednorazové a dočasné opatrenia (nie sú zahrnuté v štruktúrálnej salde) a zmeny v čerpaní EÚ fondov¹⁶.

Tab 6: Fiškálny impulz v rokoch 2020-2024 (% HDP)

	2020	2021	2022	2023	2024
1. zmena štruktúrálneho salda	-1,1	-0,6	0,4	0,2	0,2
a. jednorazové vplyvy (COVID-19)	-1,8	-3,0	-0,1	0,0	0,0
b. zmena v ostatných faktoroch*	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,1
2. zmena štruktúrálneho salda o dodatočné faktory (1+Δa-b)	-2,8	-1,7	3,2	0,4	0,2
3. medziročná zmena vzťahov s rozpočtom EÚ (vr. Fondu obnovy)	0,2	0,5	0,9	1,5	-2,9
Fiškálny impulz (2-3)**	-2,9	-2,2	2,3	-1,1	3,2

* zohľadňujú sa príspevky 2. piliera dôchodkového systému, odvod v bankovom sektore do roku 2020, PPP projekty na výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest a platené úroky

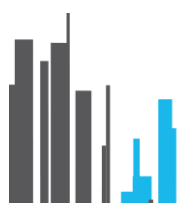
Zdroj: RRZ

** (+) znamená fiškálna reštrikcia a (-) expanzia

Celkovo sa očakáva, že **súčasnú nastavenie¹⁷ rozpočtu bude v roku 2021 podporovať ekonomický rast** (graf 10). Dodatočné opatrenia vlády zhoršujúce štruktúrálne saldo (stimul nad rámec vývoja NPC scenára) z tohto pohľadu napomáhajú ekonomickému oživeniu, nakoľko

¹⁶ Ide o zdroje získané zo zahraničia (zo spoločného rozpočtu EÚ) a po úprave o odvody Slovenska do rozpočtu EÚ získame čistý príspevok k zmene domáceho dopytu.

¹⁷ Fiškálny impulz – medziročná zmena objemu zdrojov v ekonomike z dôvodu vývoja verejných financií – nerozlišuje, či k zmene štruktúrálneho salda dochádza z dôvodu minulých opatrení (tzv. NPC scenár – scenár nezmenených politík) alebo je to výsledok nových opatrení zahrnutých v rozpočte (dodatočné zmeny oproti NPC).

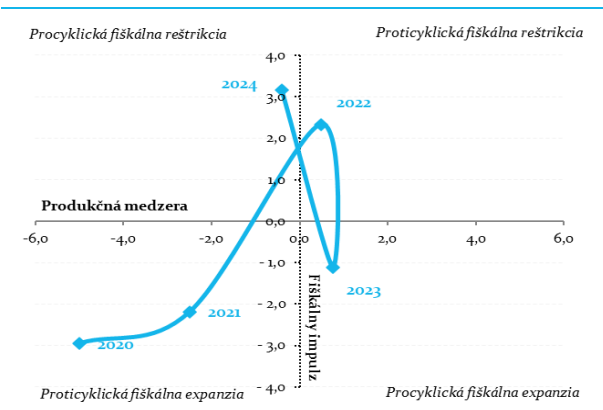
z agregátneho pohľadu čiastočne kompenzujú predpokladaný a postupne klesajúci vplyv pandemických opatrení.

V roku 2022 sa očakáva postupné znižovanie štrukturálneho salda a zároveň by sa mala skončiť pandemická pomoc. Tieto vplyvy budú čiastočne tlmene zrychlujúcim sa čerpaním EÚ fondov a budú tak prispievať k stabilizácii ekonomiky.

V roku 2023 by malo kulminujúce čerpanie EÚ fondov z dôvodu končiaceho sa tretieho programového obdobia a postupného zazmluvňovania projektov nového (štvrtého) programového obdobia (graf 11) podporiť ekonomický rast dodatočným impulzom a vykompenzovať tak postupne reštriktívnejšie nastavenie samotného rozpočtu. Z pohľadu proticyklickej politiky by bolo žiaduce zvýšiť konsolidačné úsilie v roku 2023.

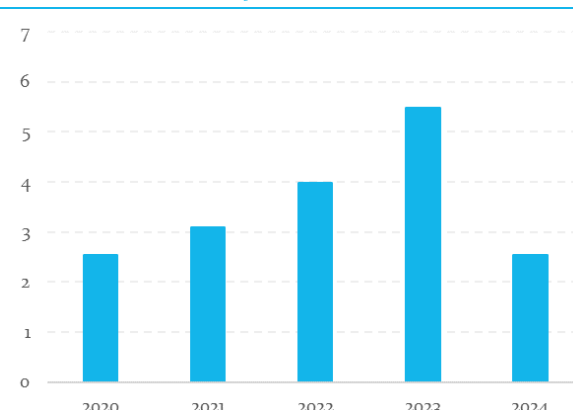
V roku 2024 bude naopak nastavenie fiškálnej politiky tmiť ďalšie ekonomické oživenie, nakoľko pokračujúce znižovanie salda nebude sprevádzané dostatočným čerpaním prostriedkov z rozpočtu EÚ (nábehová fáza nového programového obdobia). Pri pretrvávajúcom podchladení ekonomiky resp. pri jej postupnom návrate k predkrízovým hodnotám bude v ďalšom období z hľadiska stabilizácie ekonomiky kľúčové aj nastavenie, resp. rozloženie čerpania EÚ fondov nadchádzajúceho programového obdobia, aby tie prípadne tlmili alebo podporovali ekonomický rast pri danom nastavení fiškálnej politiky.

Graf 10: Fiškálny impulz v rokoch 2020-2024 (% HDP)

Zdroj: metodika RRZ

Graf 11: Predpokladané čerpanie EÚ príjmov v rokoch 2020-2024 (% HDP)

Zdroj: RRZ

2 Vplyv fiškálnej politiky na dlhodobú udržateľnosť

Východiskom hodnotenia dlhodobej udržateľnosti je základný scenár (scenár bez zmien politik) vývoja verejných financií do roku 2024, ktorý je z pohľadu hodnoty ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti (6,1 % HDP) totožný so scenárom zo správy RRZ z júna 2021¹⁸.

Po zohľadnení schválenej novely zákona o štátnom rozpočte na rok 2021¹⁹ a opatrení z programu stability, ktoré RRZ zahrnuje do svojho odhadu, by sa dlhodobá udržateľnosť mierne zhoršila a ukazovateľ by dosiahol úroveň 6,3 % HDP.

Ak by sa splnili strednodobé rozpočtové ciele programu stability (zníženie deficitu verejnej správy na 3,8 % HDP v roku 2024), ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti by sa zhoršil na 6,5 % HDP. Platí to dokonca za predpokladu, že chýbajúce opatrenia na splnenie cieľov²⁰ nebudú mať len dočasný vplyv, ale prispievajú aj k zlepšeniu štrukturálneho salda. V opačnom prípade by bolo zhoršenie ešte výraznejšie, bližšie k úrovni 7 % HDP.

Zhoršenie ukazovateľa po splnení strednodobých rozpočtových cieľov programu stability súvisí s tým, že podľa RRZ tieto ciele zodpovedajú vyšším štrukturálnym deficitom ako odhaduje RRZ (graf 12)²¹. Rozdiel do veľkej miery vyplýva z toho, že v odhade RRZ sú mimoriadne investície v rezorte obrany (nákup viacúčelových taktických lietadiel), ktoré preyšujú priemernú úroveň investícií zo zdrojov mimo EÚ fondov, považované z pohľadu dlhodobého vývoja štrukturálneho salda za jednorazové (graf 13). Na druhej strane v programe stability sú tieto mimoriadne investície kompenzované poklesom investícií v iných oblastiach (úroveň investícií z vlastných zdrojov je v roku 2024 v porovnaní s rokom 2021 v pomere k HDP rovnaká). Inými slovami, takmer rovnaký deficit v roku 2024, ako predpokladá vo svojom odhade RRZ, je podľa programu stability dosiahnutý úsporami investícií a vyššími výdavkami v iných oblastiach (prípadne nižším odhadom príjmov), ktoré nemajú dočasný charakter. **Samotné strednodobé rozpočtové ciele (bez dôchodkovej reformy) pri nastavení štruktúry príjmov a výdavkov podľa programu stability nemajú ambíciu zlepšiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií, naopak, prispievajú k dodatočnému zhoršeniu dlhodobej udržateľnosti verejných financií.** Na to, aby znižovanie deficitu nezhoršovalo súčasnú úroveň dlhodobej udržateľnosti by vláda musela konsolidáciou cieľiť deficitu najviac na úrovni základného scenára (viď graf nižšie).

¹⁸ RRZ, [Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií k 18. máju 2021](#), jún 2021.

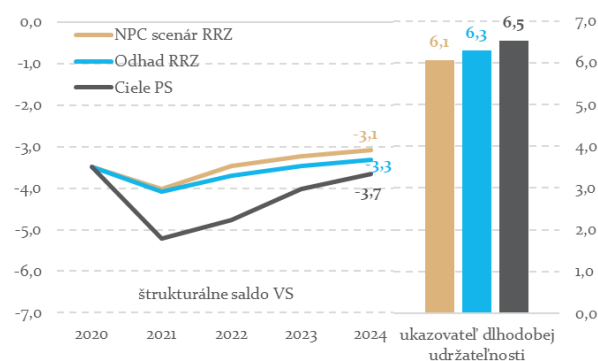
¹⁹ Nakoľko v parlamente navýšenie výdavkov v novele rozpočtu tvorili z veľkej časti jednorazové výdavky, dlhodobá udržateľnosť sa novelou zhoršila len o 60 mil. eur, t.j. 0,06 % HDP.

²⁰ Podľa programu stability na rok 2023 chýbajú opatrenia na splnenie rozpočtového cieľa vo výške 0,5 % HDP a na rok 2024 vo výške 0,6 % HDP.

²¹ Rozpočtovým cieľom na rok 2024 je dosiahnutie deficitu verejnej správy vo výške 3,8 % HDP v roku 2024, pričom RRZ odhaduje pri aktuálne známych opatreniach deficit vo výške 3,9 % HDP. Po očistení o vplyv hospodárskeho cyklu a jednorazové opatrenia je odhad RRZ priaznivejší (štrukturálny deficit vo výške 3,2 % HDP, pričom pri splnení rozpočtových cieľov by sa dosiahol štrukturálny deficit vo výške 3,7 % HDP).

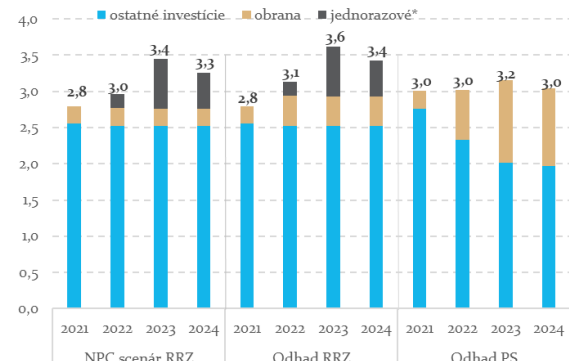

Graf 12: Štrukturálne saldo VS a ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti v scenároch (% HDP)

Zdroj: RRZ

Graf 13: Vývoj vlastných investícií v jednotlivých scenároch (% HDP)

Pozn.: * ide o mimoriadne výdavky rezortu obrany na nákup viacúčelových taktických lietadiel, ktoré vzhľadom na to, že prevyšujú priemernú úroveň investícií v odhade RRZ, sú považované za jednorazové
Zdroj: MF SR, RRZ

Navrhované opatrenia v dôchodkovom systéme na zníženie vysokého rizika nestačiča

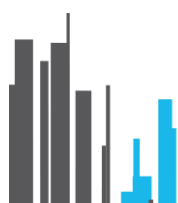
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR predložilo v druhej polovici mája 2021 na rokovanie [Legislatívnej rady vlády](#) a na [Hospodársku a sociálnu radu SR](#) ústavný zákon o primeranom hmotnom zabezpečení v starobe. Od tohto zákona sa po rokoch očakávalo ukotvenie základných princípov dobrého fungovania všetkých dôchodkových pilierov a zlepšenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií. V tej súvislosti:

- RRZ dlhodobejšie odporúča návrat finančnej udržateľnosti dôchodkového systému približne na úroveň roka 2018. To by dnes znamenalo potrebu zlepšenia ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti zmenami v dôchodkoch o 1,7 % HDP. Z pohľadu ukazovateľa S2 by malo ísť zlepšenie o 2,7 % HDP.
- Vláda SR si v [Pláne obnovy dala cieľ](#) zlepšiť indikátor S2 o minimálne 1,8 % HDP, čo je z pohľadu indikátora udržateľnosti RRZ ekvivalent zlepšenia o približne 0,9 % HDP.

RRZ konštatuje, že podľa jej názoru **prijatie tohto zákona, vrátane opatrení už prijatých v Ústave SR²² koncom roka 2020, tieto ciele nespĺňa dostatočne.**

Z pohľadu 50-ročného horizontu (striktná definícia dlhodobej udržateľnosti, ktorou je RRZ viazaná podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti) možno formálne konštatovať, že návrh dôchodkovej reformy zhorší dlhodobú udržateľnosť o 0,1 % HDP.

²² V novele Ústavy SR (ústavný zákon č. 422/2020 Z. z.) sa prijali niektoré opatrenia v dôchodkovom systéme, ktoré boli pôvodne navrhované v ústavnom zákone o primeranom zabezpečení v starobe. Ide o zavedenie existencie (bez definície jeho výšky) tzv. rodičovského piliera, zavedenie možnosti predčasného odchodu do dôchodku po odpracovaní definovaného počtu rokov (bez definície počtu rokov) a zavedenie princípu, aby obdobia starostlivosti o deti nemali negatívny vplyv na dôchodok. Pre účely tohto materiálu sa preto za dôchodkovú reformu spoločne považuje už prijatá zmena Ústavy ako aj predložený návrh ústavného zákona.

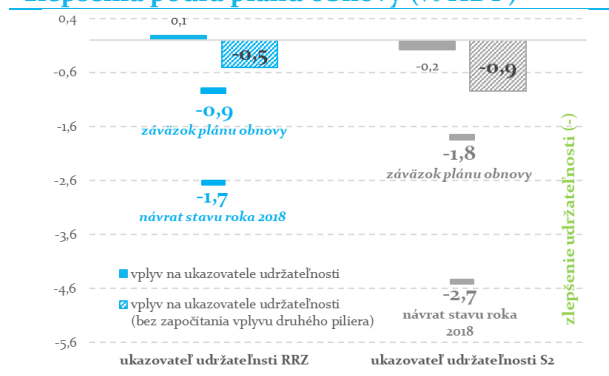
Takýto pohľad však nadhodnocuje negatívny vplyv povinného vstupu do druhého piliera²³ tým, že na 50 ročnom horizonte berie nesymetricky do úvahy najmä jeho náklady vo forme výpadku príjmov dôchodkového systému²⁴, pričom neskoršie úspory výdavkov na dôchodky zohľadňuje iba čiastočne (vzhľadom na to, že väčšina úspor sa prejaví až za horizontom 50 rokov viď graf 14)²⁵. **Po očistení o vplyv tohto opatrenia možno povedať, že predložený ústavný zákon zlepšuje dlhodobú udržateľnosť iba o 0,5 % HDP (graf 15).**

Zlepšenie 50-ročnej udržateľnosti o 0,5 % HDP (resp. o 0,9 % HDP ak použijeme indikátor S₂) **nepostačuje na to, aby sa verejné financie dostali z pásma vysokého rizika dlhobovej udržateľnosti.**

Z pohľadu prinávratenia finančnej stability dôchodkov na úroveň roku 2018 by bolo zlepšenie iba približne tretinové, a preto by bolo potrebné prijať dodatočné opatrenia vo výške 1,2 % HDP (1,7 % HDP ak použijeme ukazovateľ S₂).

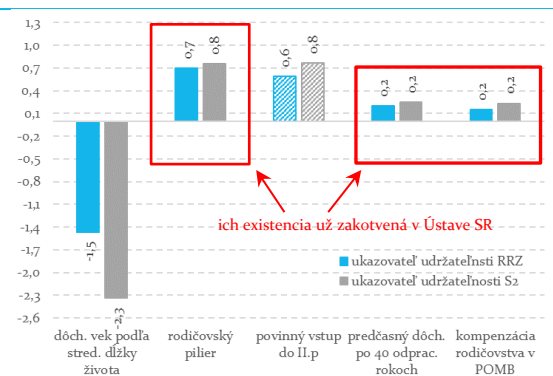
Vláda sa zároveň v pláne obnovy zaviazala zlepšiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií zmenami v dôchodkovom systéme o 1,8 % HDP (meranú indikátorom S₂), čo je z pohľadu indikátora udržateľnosti RRZ ekvivalent približne 0,9 % HDP. RRZ konštatuje, že **predložený ústavný zákon nevedie ku splneniu tohto záväzku a bol by tak naplnený približne z jednej polovice (graf 16).**

Graf 15: Celkový vplyv návrhu dôchodkovej reformy na udrž. verejných financií a záväzok zlepšenia podľa plánu obnovy (% HDP)

Zdroj: RRZ

Graf 16: Vplyv navrhovaných opatrení na udržateľnosť verejných financií (% HDP)

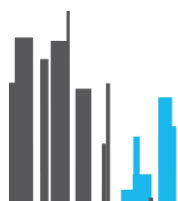
Pozn.: V prípade rodičovského piliera Ústava ukotvuje len jeho existenciu, bez vyžadovanej konkrétnej veľkosti.

Zdroj: RRZ

²³ Pre ľudí, ktorí vstupujú na trh práce po prvýkrát.

²⁴ Dodatočný výpadok príjmov z odvodov týchto ľudí.

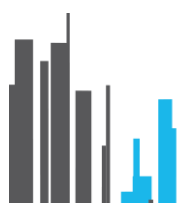
²⁵ Aj preto RRZ podporuje zmenu horizontu na 80 rokov, ktorú predpokladá novela ústavného zákona, nakoľko by táto zmena vernejšie napočítala dopad zmien v dôchodkoch na dlhodobú udržateľnosť.

Dôvodom je fakt, že pozitívny vplyv naviazania dôchodkového veku na strednú dĺžku života (- 1,5 % HDP) by bol z veľkej miery znížený negatívnymi vplyvmi (grafy 14 a 16) zo zavedenia rodičovského bonusu (+0,7 % HDP) a inými opatreniami spoločne zhoršujúcimi udržateľnosť verejných financií na úrovni 0,4 % HDP (vyššie dôchodkové nároky za obdobia rodičovstva, zavedenie možnosti odchodu do predčasného dôchodku po odpracovaní 40 rokov).

RRZ už v novembri 2020 v [Hodnotení Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2021 až 2023](#) konštatovala, že prínos ústavného zákona pre udržateľnosť verejných financií bude spočívať pravdepodobne najmä v nastavení automatických korekčných mechanizmov. Zavedenie automatických korekčných mechanizmov v predloženom návrhu ústavného zákona je však navrhnuté úplne nevhodne a bez reálneho vplyvu (viď príloha č. 1).

Vo všeobecnosti nemá predložené znenie ústavného zákona potrebnú kvalitu pre takto dôležitý ústavný zákon v obsahovej resp. odbornej a ani formulačnej rovine (viď príloha 1). RRZ viaceré jeho časti opakovane kritizovala spoločne s NBS a MF SR v rámci pracovných stretnutí s MPVR SR, pričom sa súhlas s predloženou novelou nedosiahol.

3 Makroekonomické vplyvy konsolidácie

Podľa prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy (VpMP) z marca 2021²⁶ sa slovenská ekonomika vplyvom globálnej pandémie zotaví v roku 2021 len čiastočne, po poklese -4,8 % v roku 2021 porastie ekonomika len nad 3 %. Postupné oživovanie ekonomiky brzdí obnovovanie dodávateľských reťazcov, na pôvodnú úroveň potenciálu sa zotavuje len postupne. V roku 2022 sa ekonomika dostane nad svoj potenciál, čo vytvorí predpoklady pre začiatok konsolidácie verejných financií.

Tab 7: Porovnanie prognóz pre ekonomický rast do roku 2024

HDP reálny rast Inštitúcia	Skut./prog.			Prognóza				Zmena oproti pôv.			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
KRRZ (máj 2021)	3,7	2,5	-4,8*	3,6	5,6	2,6	0,7	-0,3	+0,3	-0,0	+0,0
IFP (marec 2021)	3,7	2,5	-5,2	3,3	6,3	2,8	0,3	-1,0	+2,4	+0,3	-0,4
NBS (marec 2021)	3,7	2,5	-5,2	5,0	5,6	3,7	-	-0,7	+0,7	-0,0	-
OECD (máj 2021)	3,7	2,5	-4,8	4,2	5,2	-	-	+1,5	+0,8	-	-
MMF (apríl 2021)	3,7	2,5	-5,2	4,7	4,5	3,8	3,1	-2,2	-0,3	+0,1	+0,3
EK (máj 2021)	3,7	2,5	-5,9	4,8	5,2	-	-	+0,1	+0,9	-	-
IFP (február 2021)	3,7	2,5	-5,8	4,3	3,9	2,5	0,7	-1,2	+1,5	-0,8	+0,7

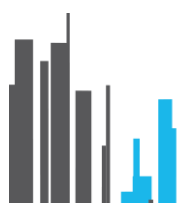
* revízia ŠÚ SR

Zdroj: KRRZ, NBS, OECD, MMF, EK, MF SR

Vzhľadom na ekonomický vývoj, ktorý bol podkladom pre prípravu programu stability, je podľa Rady realistické od vlády očakávať, aby v horizonte do roku 2024 prijala opatrenia na stabilizáciu hrubého dlhu a zníženie vysokého rizika dlhodobej udržateľnosti bezpečne do pásma stredného rizika (ukazovateľ na úrovni okolo 4 % HDP). To by znamenalo prijatie opatrení v celkovej hodnote 2,3 % HDP do konca roku 2024. Uvedené je možné dosiahnuť kombináciou znižovania štrukturálneho deficitu a iných opatrení s dlhodobým vplyvom, napr. reformou dôchodkového systému.

Formulácia konkrétnych cieľov fiškálnej politiky je v kompetencii ministerstva financií a vlády. Rada s ohľadom na odporúčané zlepšenie ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti do roku 2024 prezentuje v nižšie uvedenej tabuľke tri scenáre, ktoré by mohli byť vzaté do úvahy pri stanovení cieľov fiškálnej politiky. Scenáre sa odlišujú veľkosťou vplyvu opatrení v dlhodobom horizonte a požadovanou mierou znižovania deficitu v strednodobom horizonte:

- Prvý scenár predpokladá úplné splnenie záväzku z Plánu obnovy a programu stability v oblasti reformy dôchodkového systému s vplyvom 0,9 % HDP (50-ročný horizont), čo by znamenalo nižšiu potrebu dodatočnej konsolidácie na úrovni 1,3 % HDP. Tento scenár Rada v tejto chvíli považuje za málo pravdepodobný.
- Druhý scenár predpokladá prijatie opatrení s dlhodobým vplyvom na úrovni kompromisu medzi aktuálnym znením ústavného zákona o primeranom hmotnom zabezpečení v starobe podľa ministerstva práce a Plánu obnovy SR. Vzhľadom na predpoklad prijatia opatrení v polovičnej výške je potrebná v strednodobom horizonte vyššia konsolidácia.

- Tretí scenár predstavuje situáciu, že nebude prijatá žiadna dôchodková reforma. V takom prípade by bolo potrebné konsolidovať v strednodobom horizonte v plnej miere na úrovni 2,3 % HDP.

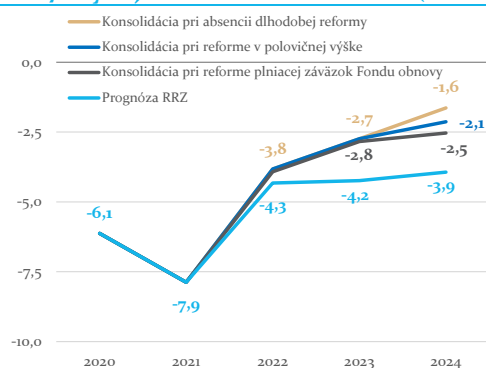
Tab 8: Scenáre konsolidácie (50-ročný horizont, ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti, % HDP)

	Východiskový odhad RRZ	Vplyv reformy	Potreba konsolidácie do 2024	ukazovateľ po konsolidácii a reforme
	(1)	(2)	(3)	(4) = (1+2+3)
1. Splnenie záväzku z plánu obnovy	6,29	-0,93	-1,36	4,00
2. Dlhodobá reforma v polovičnej výške	6,29	-0,47	-1,83	4,00
3. Žiadna dlhodobá reforma	6,29	0,00	-2,29	4,00

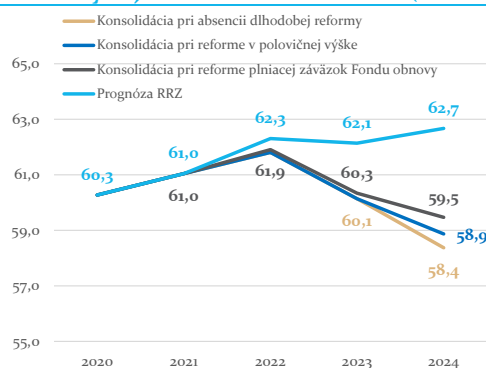
Zdroj: RRZ

Rada odporúča bez ohľadu na očakávané vplyvy dlhodobých reforiem začať s opätovnou pozvoľnou²⁶ konsolidáciou už v prvom pokrízovom roku 2022. Najväčšia miera konsolidácie by bola vhodná v roku 2023, kedy by pod vplyvom európskych zdrojov mala slovenská ekonomika kulminovať v kladnej produkčnej medzere.

Graf 17: Vývoj salda VS v scenároch (% HDP)

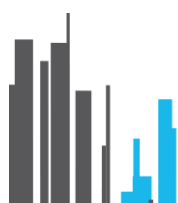
Graf 18: Vývoj dlhu VS v scenároch (% HDP)

Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

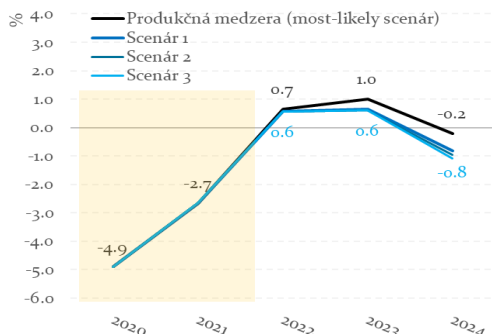
Podľa aktuálnych odhadov produkčnej medzery existuje dostatočný priestor pre konsolidáciu už v roku 2022, po dvoch krízových rokoch sa skokovo obnoví zadržovaný dopyt a aj kvôli prílevu eurofondov (vrátane Fondu obnovy) v rokoch 2022 a 2023 môže byť ekonomika mierne prehriata. Silný vplyv má najmä kulminácia EÚ fondov v roku 2023, dodatočný impulz je zo zdrojov Fondu obnovy.

²⁶ Vzhľadom na to, že ide o prvý pokrízový rok, Rada sa stotožňuje s novelou ústavného zákona, ktorá by v súčasnej situácii (vysoké riziko udržateľnosti, dlh nad horným limitom) požadovala konsolidáciu na úrovni 0,5 % HDP v roku 2022. Pre rok 2023 by novela určila minimálnu konsolidáciu už v plnej výške na úrovni 1 % HDP.

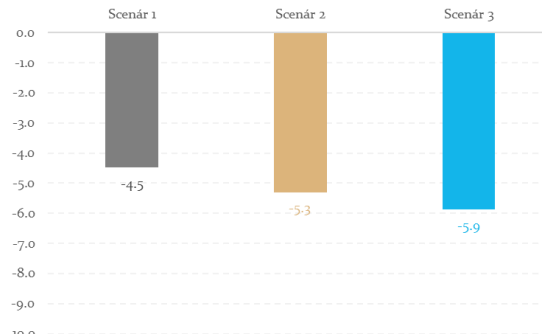

Graf 19: Vplyv konsolidácie na úroveň produkčnej medzery (% HDP)

Graf 20: Kumulatívny vplyv konsolidácie na zamestnanosť do roku 2024 (tis. osôb, rozdiel oproti RRZ odhadu)

Pozn.: podfarbením sú zvýraznené krízové roky.

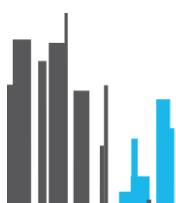
Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

Box 3: Prečo a priori neodmietať konsolidáciu v roku 2022 (vs. 2024)

- V roku 2022 môže dôjsť k tzv. fiškálnemu útesu, kedy skončenie fiškálneho stimulu nemusí byť plne vykompenzované dodatočnou podporou z EÚ zdrojov. Všeobecné odporúčania medzinárodných inštitúcií (EK, MMF)²⁷ preto vyzývajú na pomalší nábeh konsolidácie verejných financií. Tie však nemusia nevyhnutne zohľadňovať špecifiká SR. V prípade Slovenska, Rada považuje za dôležité upozorniť na vplyvy, ktoré považuje za dostatočné dôvody na začatie konsolidácie rozpočtu už v roku 2022: podľa aktuálnych prognóz sa ekonomika SR má mierne prehrievať v roku 2022 a naopak existuje riziko jej podchladenia v roku 2024 (očakávaný pokles čerpania eurofondov v dôsledku prechodu z 3. do 4. programového obdobia),
- politický cyklus – kumulovanie konsolidácie do roku 2024 sa môže javiť ako nekredibilné,
- prípadné zhoršenie pandemickej situácie môže vláda naďalej riešiť jednorazovou adresnou pomocou a presunom investícií z budúcnosti do prítomnosti, pričom ani jedna z týchto foriem stimulu nezhoršuje konsolidáciu. Dočasná pomoc a konsolidačné opatrenia sa navzájom nevylučujú.
- ak by platila novela ústavného zákona, vyžadovala by konsolidáciu 0,5 % HDP v roku 2022 a potom 1 % HDP v ďalších rokoch (v roku 2024 by to mohlo byť menej, ak by sa prijatím dôchodkovej reformy vysoké riziko dlhodobej udržateľnosti zmenilo na stredné)
- SR je v inej situácii ako priemerná krajina EÚ:
  - odhadovaná úroveň prílevu prostriedkov z Fondu obnovy do SR dosahuje takmer trojnásobok priemernej úrovne pre krajiny EÚ, preto môže dôjsť k skoršiemu prehrievaniu ekonomiky,
  - SR má najhoršiu dlhodobú udržateľnosť v EÚ (S₂ podľa EK) a podľa hodnotenia EK čelia verejné financie vysokému riziku aj v krátkodobom horizonte (indikátor S₀). V strednodobom horizonte čelíme strednému riziku (indikátor S₁)²⁸,
  - SR má v roku 2022 podľa prognózy EK najvyššiu úroveň prehrievania v EÚ,
  - makroekonomické dopady pandémie sú skôr menšie, menej zasiahnutý priemysel má v SR oveľa vyšší vplyv a spotreba je viac rigidná.

²⁷ EK odporúča začatie konsolidácie v roku 2023, zatiaľ čo MMF sa nevyjadrilo, či takýto začiatok by bol žiadúci v roku 2022 alebo v roku 2023, kvôli prevládajúcej neistote. MMF súhlasí so zvýšenými stimulmi v roku 2021 a odporúča konsolidovať po tom, ako oživenie ekonomiky bude dostatočne zakorenené. V prípade lepšieho vývoja by nevyužitie rezervy mali byť ušetrené a použité na zníženie dlhu.

²⁸ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/swd-2021-501_en_v2.pdf

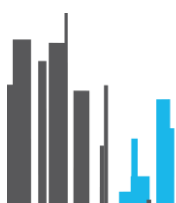

Príloha č. 1 – Jednotlivé opatrenia dôchodkovej reformy

Tab 9: Ústavný zákon o primeranom hmotnom zabezpečení v starobe²⁹ / novela Ústavy SR

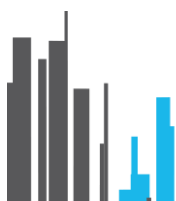
Opatrenie	Komentár RRZ
Valorizácia dôchodkov - bežná	- Zavedenie povinnej percentuálnej valorizácie dôchodkov z priebežne financovaného dôchodkového systému na ustanovenej miere rastu životných nákladov domácností dôchodcov, - Neutrálne na udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve, - Aktuálne platí percentuálna valorizácia dôchodkových dávok o tzv. dôchodcovskú infláciu od roku 2022, s čím počítajú aj všetky dlhodobé projekcie vývoja penzijných výdavkov. Potvrdenie tohto spôsobu valorizácie ústavným zákonom bude preto na kvantifikáciu udržateľnosti neutrálne, - Z pohľadu RRZ je ukotvenie inflačnej valorizácie dôchodkov, t.j. zachovávanie ich kúpnej sily z času priznania, nevyhnutná súčasť dôchodkového systému na najbližších 50 rokov.
Valorizácia dôchodkov - mimoriadna	- Zavedenie mimoriadnej valorizácie dôchodkov z priebežne financovaného dôchodkového systému, ktorej výšku a podmienky uplatnenia ustanoví samotný zákon o sociálnom poistení, - Zhoršuje udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve, - Technokraticky platí, že mimoriadna valorizácia nad rámec základnej percentuálnej zhoršuje udržateľnosť. Prakticky však tento mechanizmus môže stanoviť vláde rámce pre zmiernenie prípadného sociálneho pnutia vyplývajúceho z otvárania nožníc medzi starými a novými dôchodcami (ktoré bude spôsobovať inflačná valorizácia na veľmi dlhom horizonte v budúcnosti), - Podľa RRZ by z pohľadu verejných financií bolo vhodné, aby sa mimoriadna valorizácia mohla uplatniť iba v prípade existencie nízkeho rizika dlhodobej udržateľnosti verejných financií a aj po jej uplatnení by verejné financie mali ostať v nízkom riziku, aby nebolo ohrozené samotné vyplácanie dôchodkov.
Kompenzácia obdobia starostlivosti o deti v POMB	- Zavedenie takého spôsobu výpočtu dôchodkov, ktorý nebude znevýhodňovať rodičov, ktorí čerpali materskú, otcovskú a rodičovskú dovolenku, a tým kompenzovať zrovnoprávnenie veku odchodu do dôchodku mužov a žien, - Zhoršuje udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve, - Opatrenie už nie je súčasťou navrhovaného ústavného zákona, ale stalo sa priamo súčasťou Ústavy SR s účinnosťou od 1.1.2023. Opatrenie zvýši výšku dôchodkov najmä u ľudí (prevažne žien), ktorí svoju kariéru prerušovali z dôvodu výchovy detí. Za tieto obdobia po roku 2004 (náhradné doby pred rokom 2004 majú s účinnosťou od roku 2009 inú, štedrejšiu úpravu) sa dnes priznáva osobný mzdový bod v rovnakej výške, na úrovni 60 % priemernej mzdy spred dvoch rokov.
Rodičovský pilier / bonus	- Ustanovenie práva na asignáciu časti dane alebo odvodu v prospech rodičov, tzv. rodičovského bonusu, poberajúcich starobný dôchodok z priebežne financovaného dôchodkového systému, - Zhoršuje udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve,

²⁹ Predložené Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny.

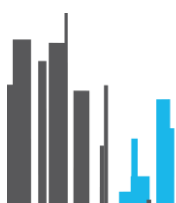
	• Samotné právo sa už stalo priamo súčasťou Ústavy SR bez špecifikácie veľkosti bonusu, predložený ústavný zákon najmä definuje jeho výšku ako 5 % vymeriavacieho základu pre platenie sociálneho poistenia, • Podľa odhadov RRZ by zavedenie rodičovského bonusu znamenalo okamžité zvýšenie výdavkov na dôchodky na úrovni takmer 800 miliónov eur v roku 2023, čo by z pohľadu dlhodobej udržateľnosti znamenalo zhoršenie o 0,7 % HDP.
Naviazanie dôchodkového veku na zmenu strednej dĺžky života	• Dôchodkový vek sa „mení v hodnote rovnajúcej sa hodnote zmeny strednej dĺžky života v Slovenskej republike spoločnej pre mužov a ženy vo veku, ktorý sa blíži dôchodkovému veku“, • Zlepšuje udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve, • Ide o opatrenie s najväčším pozitívnym vplyvom na udržateľnosť na úrovni približne 1,5 % HDP, • Nie je zrejmé, či by výklad znenia tohto opatrenia umožňoval naviazanie dôchodkového veku na zmenu kľzavého priemeru strednej dĺžky života tak ako v pôvodnom „automate“. V opačnom prípade by striktné naviazanie dôchodkového veku na medziročnú zmenu strednej dĺžky života mohlo spôsobovať neželanú volatilitu dôchodkového veku (v jednom roku vzrastie a v nasledujúcom klesne). • Striktno sa definuje, že zmena dôchodkového veku <u>sa rovná</u> zmene strednej dĺžky života. RRZ súhlasí so zmenou, v kontexte dodatočných rokov v zdraví však odporúča v ústavnom zákone definovať skôr minimálnu mieru previazania vo výške 80 % zmeny strednej dĺžky života.
Dôchodok po 40 odpracovaných rokoch	• Zavedenie podmienky odpracovaných rokov (40 rokov) ako podmienky nároku na odchod do predčasného dôchodku, pričom počet odpracovaných rokov sa v čase mení v závislosti od 2/3 zmeny v strednej dĺžke života • Zhoršuje udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve, vzhľadom na rastúci podiel ľudí v pred dôchodkovom veku odchádzajúceho do dôchodku predčasne. Negatívny vplyv je najmä dôsledkom nižšej výkonnosti ekonomiky (nižšie HDP v pomerových ukazovateľoch). • Text zákona uvádza, že na výpočet sumy takéhoto predčasného dôchodku sa princíp aktuárnej neutrality použije primerane, čo možno vnímať ako snahu o zmäkčenie podmienky uplatňovania aktuárnej neutrality. Toto by predstavovalo dodatočné negatívne riziko pre dlhodobú udržateľnosť. • RRZ odporúča zladiť mechanizmus zmeny podmienky počtu odpracovaných rokov (2/3 strednej dĺžky života) s mechanizmom zmeny dôchodkového veku (aktuálne sa navrhuje zmena o 100 % strednej dĺžky života).
Aktuárna neutralita	• Princíp aktuárnej neutrality je z pohľadu RRZ dôležitá súčasť ústavného zákona, ktorá upravuje výšku dôchodku vo väzbe na rozhodnutie poberať dôchodok skôr alebo neskôr ako je dôchodkový vek daného človeka. • Podľa názoru RRZ je aktuárna spravodlivosť v zákone definovaná nejasne a nepresne s potenciálom pre interpretačnú polemiku. • Zároveň nie je RRZ zrejmé, prečo sa má voči predčasnému dôchodku po odpracovaní 40 rokov aktuárna neutralita uplatňovať iba „primerane“. Toto predstavuje dodatočné riziko pre zvýšenie negatívneho vplyvu zavedenia podmienky odpracovaných 40 rokov pre odchod do predčasného dôchodku.

Automatický korekčný mechanizmus	• Snaha o Stanovenie korekčných mechanizmov v prípade vysokého rizika dlhodobej udržateľnosti verejných financií, • Neutrálne na udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve. • Definovanie stavu vysokého rizika dlhodobej udržateľnosti dôchodkového systému je nevhodné (t.j. ak transfer do SP nad rámec krytia výpadku príjmov z druhého piliera je vyšší ako 1 % HDP na základe SZÚ za minulý rok), • Takáto definícia nezohľadňuje vplyv opatrení s potenciálne kritickým vplyvom na udržateľnosť dôchodkového systému, ktorých dopad sa prejaví postupne v budúcnosti (napr. zmrazenie dôchodkového veku, valorizácia podľa miezd a pod.). Cieľom automatických korekčných mechanizmov je v prípade takýchto negatívnych zmien, pomalými a automatickými úpravami parametrov naviesť dôchodkový systém (ideálne v predstihu) späť ku finančnej rovnováhe, • Podľa RRZ je navrhnutý mechanizmus navyše neúčinný. „Automatický“ korekčný mechanizmus sa podľa ústavného zákona nespustí v prípade, ak vláda do šiestich predloží národnej rade návrh opatrení na zníženie rizika dlhodobej udržateľnosti bez ohľadu na to či ich národná rada prijme.
Minimálna sadzba do druhého piliera	• Výška sadzby povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie je najmenej jedna štvrtina celkovej efektívnej sadzby starobného dôchodkového zabezpečenia, • Neutrálne na udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve. • Definovaná minimálna sadzba (25 % z 22,75 %) je mierne pod úrovňou dnešnej (konečnej) sadzby 6 %.
Sporiaca fáza v druhom pilieri	• Vzhľadom na 16 rokov skúseností s opakovanými zmenami v nastavení druhého piliera, očakávala odborná verejnosť konkrétnejšie definované mantinely a pravidlá pre zhodnocovanie úspor v druhom pilieri vrátane poplatkov. • RRZ predložené znenie textu považuje za veľmi všeobecné a vágne so silným potenciálom pre zachovanie súčasného nevyhovujúceho stavu vo viacerých oblastiach.
Povinný vstup do druhého piliera pre prvopoistencov	• Vstup do starobného dôchodkového sporenia je povinný s možnosťou výstupu v stanovenej lehote, • Negatívne / Neutrálne na udržateľnosť voči súčasne platnej legislatíve. • Toto opatrenie navrhuje RRZ vyhodnocovať spoločne s nastavením druhého piliera ako celku. RRZ nepovažuje za spoločensky ani fiškálne zodpovedné, v prípade ak nedôjde ku skutočnej náprave druhého piliera, zavádzať povinný vstup pre ľudí vstupujúcich na trh práce po prvýkrát.
Oranžová obálka (informovanosť)	• Zavedenie práva na informácie týkajúce sa predpokladaného stavu a vývoja hmotného zabezpečenia v starobe danej osoby zo všetkých troch pilierov dôchodkového systému, • RRZ toto opatrenie hodnotí ako nedostatočné, vzhľadom k tomu, že ide o právo osoby a nie povinnosť štátu takúto informáciu automaticky každoročne zasielať. Bez pravidelného automatického zasielania týchto informácií všetkým občanom sa deklarovaný cieľ „umožniť dlhodobo plánovať a prijímať rozhodnutia“ nenaplní.

Doložky vplyvov dôchodkových zákonov	• Každý návrh všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý schvaľuje Národná rada Slovenskej republiky alebo vláda Slovenskej republiky, musí obsahovať vyčíslenie vplyvov jeho schválenia na systém primeraného hmotného zabezpečenia v starobe. • Toto opatrenie je podľa názoru RRZ nedostatočné, vzhľadom k tomu, že sa netýka pozmeňujúcich a dopĺňujúcich návrhov, prostredníctvom ktorých sa v minulosti často prijímali aj zásadné zmeny (t.j. rieši iba návrhy zákonov do 1. čítania). • Zároveň podľa názoru RRZ chýba povinnosť v doložke vplyvov vyhodnocovať vplyv zmien v dôchodkovom systéme na dlhodobý horizont a udržateľnosť. Vzhľadom na zásadný vplyv dôchodkového systému na dlhodobú udržateľnosť verejných financií by tieto kvantifikácie mali byť povinnou súčasťou doložky k zmenám v dôchodkovom systéme.

Príloha č. 2 – Odhad salda VS v roku 2021

RRZ ako podklad pre hodnotenie Programu stability na roky 2021 až 2024 odhadla vývoj hospodárenia verejnej správy v roku 2021. Tento odhad následne slúži ako východisko pre prípravu prognózy vývoja salda verejnej správy v rokoch 2022 až 2024. Odhad salda verejnej správy v roku 2021 v metodike ESA2010 vychádza najmä z údajov vykazovaných v Štátnej pokladnici, ktoré zaznamenávajú hotovostné plnenie rozpočtu subjektov verejnej správy, ako aj z ďalších podkladov pripravených na základe rozpočtových údajov, dostupných výkazov za subjekty verejnej správy a expertných odhadov. Dôležitým zdrojom informácií je aj odhad vlády zverejnený v rámci programu stability, vo väčšine rozpočtových položiek však RRZ na základe doplňujúcich údajov očakáva iné koncoročné plnenia³⁰.

Takmer polovicu odchýlky medzi saldom VS odhadovaným RRZ a vládou tvorí rozdiel v **rozpočtovom vplyve opatrení na riešenie pandémie**. RRZ očakáva, že **vplyv opatrení na deficit VS bude oproti predpokladom programu stability nižší o 791 mil. eur** (0,8 % HDP) najmä z dôvodu nepoužitia rezervy vo výške 588 mil. eur. RRZ zároveň odhaduje nižšie čerpanie výdavkov na opatrenia hospodárskej mobilizácie, ďalej výdavkov v zdravotníctve a výdavkov na podporu udržania zamestnanosti (podrobnejšie v tabuľke 10).

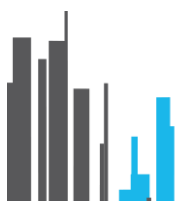
Tab 10: Rozpočtový vplyv opatrení na riešenie pandémie v roku 2021 (vplyv na saldo, v mil. eur)

	PS 2021-2024	RRZ	Rozdiel
Spolu	-3 440	-2 649	791
- v % HDP	-3,6	-2,7	0,8
Podpora udržania zamestnanosti	-1 356	-1 323	34
- prvá pomoc (kurzarbeit)	-1 095	-1 053	42
- podpora sektorom cestovného ruchu a gastru	-159	-188	-28
- ostatné opatrenia	-102	-82	20
Sociálna pomoc	-453	-487	-34
Odpustenie daní a odvodov	-10	-19	-8
Zvýšené výdavky v zdravotníctve	-717	-679	38
- odmeny pracovníkom v zdravotníctve	-114	-54	61
- výdavky na testovanie	-422	-464	-42
- náklady na lieky a vakcináciu	-182	-161	20
Iné opatrenia	-315	-141	173
- opatrenia hospodárskej mobilizácie	-172	-79	93
- dotačné schémy rôznym sektorom	-84	-57	27
- ostatné opatrenia	-59	-5	53
Dodatočná rezerva	-588	0	588

Zdroj: MF SR, RRZ

RRZ prognózuje **nárast daňových a odvodových príjmov nad úroveň odhadovanú vládou o 225 mil. eur** (0,2 % HDP). Vyšší výnos odhadujeme najmä v DPH vplyvom lepšieho predpokladaného vývoja konečnej spotreby domácností, naopak na trhu práce očakávame pomalšie zotavovanie, z čoho vyplýva nižšia úroveň plnenia v daniach z práce.

³⁰ Technické odhady vývoja salda spolu s identifikovanými rizikami (tzv. „Rozpočtový semafor“) zverejňuje KRRZ každý mesiac [na stránke RRZ](http://www.rozpoctovarada.sk).

Odhad vlády v programe stability **mierne podhodnocuje niektoré nedaňové príjmy v roku 2021 s celkovým pozitívnym vplyvom vo výške 19 mil. eur (0,0 % HDP)**. RRZ očakáva vyšší výnos najmä v oblasti administratívnych príjmov štátneho rozpočtu a odvodu z hazardných hier, kde predpokladá rýchlejší návrat plnenia na predkrízové úrovne. Naopak, mierny výpadok odhadujeme v príjme NDS, ZSSK a ŽSR z tržieb.

V rámci **výdavkov na sociálne dávky a transfery RRZ identifikovala úsporu vo výške 202 mil. eur (0,2 % HDP)** oproti predpokladom programu stability. Ide najmä o úsporu vo výdavkoch na starobné a invalidné dôchodky (127 mil. eur) a vo výdavkoch nemocenského poistenia mimo pandemických OČR a karanténnych PN (60 mil. eur).

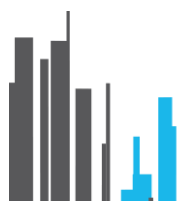
RRZ identifikovala **úsporu oproti odhadu vlády v položkách týkajúcich sa vzťahov s rozpočtom EÚ vo výške 235 mil. eur (0,2 % HDP)**. Pozitívny vplyv na deficit vyplýva najmä z nevyužitia rezervy na odvody EÚ a prostriedky EÚ vo výške 106 mil. eur a z nižšej očakávanej výšky transferu do rozpočtu EÚ v sume 105 mil. eur. Úsporu očakávame aj vplyvom nižších výdavkov na spolufinancovanie oproti predpokladom vlády o 25 mil. eur.

Pozitívny vplyv pre saldo rozpočtu oproti odhadu vlády vo výške 153 mil. eur (0,2 % HDP) tvoria vybrané výdavky štátneho rozpočtu. V rámci bežných výdavkov vznikne úspora vo výške 157 mil. eur za predpokladu nepoužitia rozpočtovaných rezerv. Program stability oproti odhadu RRZ **predpokladá vyššiu úroveň osobných výdavkov ako aj bežných transferov.** V rámci **kapitálových výdavkov ŠR** RRZ na základe prostriedkov presunutých z predchádzajúcich rokov očakáva čerpanie výdavkov vyššie oproti predpokladom vlády o 4 mil. eur.

RRZ kvantifikovala **úsporu voči aktuálnemu odhadu vlády v oblasti hospodárenia samospráv vo výške 337 mil. eur (0,3 % HDP)**. Pozitívne riziko vyplýva najmä z výdavkov obcí na tovary a služby a na investície nad rámec financovania zo štátneho rozpočtu, kde RRZ pri tvorbe odhadu vychádza z údajov predchádzajúcich rokov.

V oblasti **výdavkov na zdravotníctvo** RRZ očakáva v porovnaní s predpokladmi programu stability **negatívne riziko pre saldo VS v objeme 332 mil. eur (0,3 % HDP)**. Negatívny vplyv vyplýva najmä z vyššieho očakávaného čerpania **výdavkov na zdravotnú starostlivosť** (179 mil. eur), negatívne prispieva **hospodárenie nemocníc** po zohľadnení oddĺženia (98 mil. eur) ako aj **hospodárenie zdravotných poisťovní**, najmä splátky akcionárom (30 mil. eur) a prevádzkové výdavky (26 mil. eur).

V rámci **ostatných subjektov verejnej správy** RRZ identifikovala **úsporu s celkovým vplyvom oproti odhadu vlády vo výške 223 mil. eur (0,2 % HDP)**. Úspora je odhadnutá v hospodárení Národnej diaľničnej spoločnosti (98 mil. eur), samostatných účtov ŠR (53 mil. eur), Jadrovej a viraďovacej spoločnosti (48 mil. eur), verejných vysokých škôl (20 mil. eur) a príspevkových organizácií (16 mil. eur). Naopak riziko je odhadované v hospodárení Železničnej spoločnosti Slovensko (32 mil. eur).

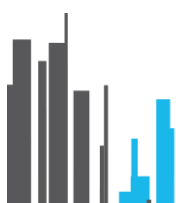

Tab 11: Porovnanie odhadu RRZ pre saldo VS v roku 2021 s fiškálnym rámcom (mil. eur)

	Odhad salda VS v porovnaní:	
	so schváleným rozpočtom na rok 2021	s odhadom vlády na rok 2021 zverejneným v PS 2021-2024
Celková odchýlka:	-525	1 857
- v % HDP	-0,5	1,9
1. Opatrenia prijaté na riešenie pandémie	-1608	791
2. Daňové a odvodové príjmy (VpDP)	243	225
3. Vybrané nedaňové príjmy	-68	19
- administratívne príjmy ŠR	40	40
- odvod z hazardných hier	-11	39
- tržby NDS, ZSSK a ŽSR	-75	-38
- ostatné nedaňové príjmy	-22	-22
4. Sociálne dávky a transfery:	101	202
- výdavky Sociálnej poisťovne	89	151
- sociálne dávky MPSVaR	12	51
5. Vzťahy s rozpočtom EÚ	260	235
- transfer do rozpočtu EÚ	85	105
- výdavky na spolufinancovanie	131	25
- rezerva na odvody do EÚ a prostriedky EÚ	106	106
- korekcie k čerpaniu EÚ fondov	-62	-1
6. Výdavky štátneho rozpočtu:	445	153
- mzdové výdavky ŠR (vrátane rezerv)	24	19
- ostatné bežné výdavky	235	138
- kapitálové výdavky (vrátane rezerv)	187	-4
7. Hospodárenie samospráv (bez daňových príjmov):	416	337
- obce	424	419
- VÚC	-8	-82
8. Výdavky v zdravotníctve:	-211	-332
- výdavky na zdravotnú starostlivosť	-179	-179
- splátky voči akcionárom súkr. zdravotných poisťovní	-30	-30
- hospodárenie nemocníc	25	-98
- prevádzkové výdavky zdravotných poisťovní	-27	-26
9. Hospodárenie ostatných subjektov VS:	-107	223
- ŽSR	-53	-8
- ZSSK	-163	-32
- NDS	0	98
- príspevkové organizácie	-16	16
- jadrová a vyradovacia spoločnosť	47	48
- verejné vysoké školy	20	20
- ostatné subjekty	59	81
10. Ostatné vplyvy	3	3

Pozn.: Znamienka vyjadrujú vplyv na saldo hospodárenia VS.

Zdroj: MF SR, RRZ

Príloha č. 3 – Scenár nezmenených politík a odhad na roky 2022 až 2024

Scenár nezmenených politík (NPC scenár) je štandardnou súčasťou výstupov RRZ. Využíva sa pri príprave správy o dlhodobej udržateľnosti verejných financií zverejňovanej každoročne v apríli, kde sa prostredníctvom základného scenára (projekcia na najbližších 50 rokov) odhaduje ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti. Pri jeho príprave sa vychádza z podrobných skutočných údajov o verejných financiách, na základe ktorých boli definované podrobné pravidlá pre projekciu jednotlivých položiek bilancie príjmov a výdavkov verejnej správy.

NPC scenár je možné využiť aj pri hodnotení rozpočtu verejnej správy. Vzhľadom na to, že RRZ v júni 2021 zverejnila aktualizovanú správu o dlhodobej udržateľnosti (v nadväznosti na schválenie programového vyhlásenia vlády a vyslovenia dôvery vláde), ktorá vychádza z odhadovaného salda verejných financií v roku 2021 a stavu legislatívy k 18. máju 2021, tento scenár možno považovať za NPC scenár vývoja verejných financií na roky 2022 až 2024³¹. Takto zostavený scenár umožňuje odhadnúť veľkosť opatrení zapracovaných v programe stability a príspevok opatrení vlády k trvalému zlepšeniu salda.

NPC scenár RRZ

Za predpokladu, že po roku 2021 nebudú potrebné ďalšie opatrenia spojené s pandemiou a súčasné nastavenie politík sa nezmení, deficit by sa od roku 2022 mal automaticky podstatne znižovať a v roku 2024 by dosiahol úroveň 3,7 % HDP. V porovnaní s rokom 2021 by sa tak zlepšil o 4 % HDP.

NPC scenár uvažuje aj s mimoriadnymi investíciami v rezorte obrany na nákup viacúčelových taktických lietadiel, o ktorých vláda rozhodla v roku 2018, pričom väčšina z nich by mala byť dodaná v rokoch 2023 a 2024. Vzhľadom na to, že tieto investície presahujú štandardnú úroveň investícií (investície zo zdrojov mimo fondov EÚ sa v NPC scenári indexujú tempom rastu HDP a ich úroveň zostáva v pomere k HDP nezmenená) v NPC scenári sú považované za jednorazové vplyvy. **Štrukturálny deficit by sa v NPC scenári automaticky zlepšil z 4 % HDP v roku 2021 na 3,1 % HDP v roku 2024.**

Postupné znižovanie deficitu by viedlo k stabilizovaniu podielu dlhu na HDP pod 62 % HDP. K takémuto vývoju by prispelo najmä predpokladané použitie hotovosti na účtoch štátu nakumulované v priebehu roku 2020.

³¹ Predpoklady použité pri jeho zostavení sú popísané v [Správe o dlhodobej udržateľnosti verejných financií k 18. máju 2021](#) a odhad salda vo východiskovom roku je popísaný v prílohe 2.

Tab 12: NPC scenár vývoja verejných financií do roku 2024 (% HDP)

	2021 odhad	2021 úpravy*	2021 upravené	2022 scenár	2023 scenár	2024 scenár
PRÍJMY	41,5	-0,2	41,6	41,6	42,4	41,3
Daňové príjmy	18,5	0,1	18,4	18,4	18,7	18,5
Sociálne a zdrav. odvody	15,9	0,0	15,9	15,5	15,7	16,0
Nedaňové príjmy	5,2	-0,2	5,4	5,3	5,2	5,1
- z toho príjmy z majetku	0,8	0,0	0,8	0,6	0,6	0,5
Granty a transfery	2,0	0,0	2,0	2,3	2,9	1,7
- z toho EÚ fondy	1,2	0,0	1,2	1,6	2,2	1,0
VÝDAVKY	49,3	2,6	46,7	45,5	46,4	45,0
Hrubé mzdy	11,3	0,1	11,2	11,0	11,2	11,0
Tovary a služby	6,1	0,5	5,5	5,6	5,6	5,4
Dotácie	1,7	0,3	1,3	1,3	1,3	1,2
Dávky a dôchodky	16,6	1,5	15,1	14,3	14,2	14,4
Výdavky zdravotníctva	5,7	0,1	5,6	5,5	5,4	5,4
Úrokové platby	1,2	0,0	1,2	1,1	1,1	1,1
Investície	3,7	0,0	3,7	4,1	5,0	3,9
Ostatné výdavky (najmä transfery)	3,1	0,1	3,0	2,5	2,6	2,5
SALDO VS	-7,7	-2,7	-5,0	-4,0	-4,0	-3,7
ŠTRUKTURÁLNE SALDO VS	-4,0	0,0	-4,0	-3,5	-3,2	-3,1
HRUBÝ DLH VS	60,9	0,0	60,9	61,8	61,4	61,8

*jednorazové vplyvy

Zdroj: RRZ

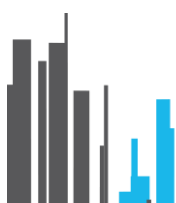
Odhad salda na roky 2022 až 2024

RRZ na základe aktuálne dostupných informácií odhaduje, že deficit verejnej správy v roku 2022 dosiahne 4,3 % HDP. V ďalších rokoch mierne klesne na 4,2 % HDP v roku 2023 a 3,9 % HDP v roku 2024. V porovnaní so scenárom nezmenených politík RRZ do odhadu salda na roky 2021 až 2024 zahrnula dostatočne špecifikované opatrenia z programu stability a dodatočné opatrenia zo schválenej novely zákona o štátnom rozpočte na rok 2021 uvedené v tabuľke 13.

Tab 13: Opatrenia z PS 2021-2024 zahrnuté do odhadu RRZ (zmeny voči NPC scenáru, mil. eur)

	ESA ₂₀₁₀	2021	2022	2023	2024
Úspory na mzdách v štátnom rozpočte v roku 2022	D.1PAY	0	52	55	58
Opravy a údržba ciest I. triedy	P.2	0	-52	-53	-54
Opatrenia na podporu zamestnanosti - pandémia	D623PAY	0	-100	0	0
Podpora cestovného ruchu - pandémia	D39PAY	0	-9	0	0
Dodatočné investície v rezorte obrany	P.51G	0	-177	-186	-191
Pandémia - príspevok 333 eur na dieťa	D623PAY	-117	0	0	0
Pandémia - plošné testovanie - výdavky MV SR	P.2	-51	0	0	0
Pandémia - hosp. mobilizácia a COVID príplatok	P.2	58	0	0	0
Dofinancovanie Zboru väzenskej a justičnej stráže	P.2	-36	-37	-37	-38
Výdavky na regionálny rozvoj	D.39PAY	-20	-21	-22	-22
Dodatočné úrokové náklady	D41PAY	-2	-5	-9	-14
Celkové vplyvy oproti NPC scenáru		-167	-348	-252	-262

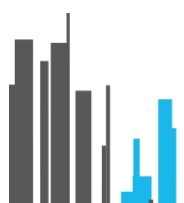
Zdroj: RRZ

Rozdiely medzi prognózami RRZ a vlády vo viacerých oblastiach verejných financií vyplývajú z odchýlky v odhade pre rok 2021, ktorá následne pretrváva na strednodobom horizonte. Zároveň však v niektorých oblastiach prichádza k zníženiu úspor, resp. k nárastu rizík z dôvodu úsporných opatrení zohľadnených v odhade vlády, ktoré RRZ neprevzala do svojho odhadu (podrobnejší prehľad je k dispozícii v tabuľke 14):

- **Vo výdavkoch na riešenie pandémie** RRZ očakáva úsporu v roku 2022, v ďalších rokoch sa nepredpokladajú dodatočné náklady. Pozitívny vplyv na deficit vyplýva z nižšej očakávanej úrovne výdavkov súvisiacich s dobehom podporných schém (prvá pomoc, podpora podnikom v cestovnom ruchu) v porovnaní s výškou rezervy vytvorenej na tieto potreby.
- RRZ odhaduje **rýchlejší rast daňových príjmov** oproti predpokladom vlády, pozitívna odchýlka vzrastie z 0,1 % HDP v roku 2022 na 0,4 % HDP v roku 2024. Zlepšenie súvisí najmä s pozitívnejším výhľadom vývoja na trhu práce, ktorý sa premietne do vyššieho výnosu daní z práce (DPFO, sociálne a zdravotné odvody).
- Pozitívny vplyv na saldo VS je očakávaný vďaka **vyššiemu plneniu nedaňových príjmov**. RRZ predpokladá dodatočné plnenie najmä vo výnose z odvodu z hazardných hier, v ostatných nedaňových príjmoch ŠR a v príjmoch z predaja emisných kvót.
- **Úspora v sociálnych dávkach a transferoch** sa zníži z 0,4 % HDP v roku 2022 na 0,2 % HDP v roku 2024 najmä vplyvom nižšieho rozdielu v transferoch vyplácaných Sociálnou poisťovňou, najmä vo výdavkoch dôchodkového poistenia.
- V oblasti **vzťahov s rozpočtom EÚ** úspora vzrastie z 0,1 % HDP v roku 2022 až na 0,6 % HDP v roku 2024 z dôvodu očakávaného pomalšieho rozbehu čerpania EÚ fondov z nového programového obdobia 2021-2027.
- **Výdavky štátneho rozpočtu (ŠR)** zlepšia saldo VS oproti odhadu vlády v roku 2022 o 0,2 % HDP, následne bolo v rokoch 2023 a 2024 identifikované mierne negatívne riziko (0,1 % HDP). Zhoršenie výhľadu RRZ voči odhadu vlády súvisí najmä s vývojom osobných výdavkov ŠR, kde RRZ predpokladá realizáciu úsporných opatrení (zmrazenie tarifných platov, znižovanie počtu zamestnancov) iba v rokoch 2021 a 2022, nie počas celého horizontu prognózy.
- **Pozitívny vplyv hospodárenia samospráv** na saldo VS klesne na úroveň 0,1 % HDP v roku 2024. Dôvodom je najmä zapracovanie úsporných opatrení vo fiškálnom rámci programu stability, ktoré znamenajú priblíženie odhadu vlády k prognóze RRZ.
- Riziká pre saldo VS **vo výdavkoch na zdravotníctvo** pretrvávajú počas celého horizontu prognózy na úrovni 0,2-0,3 % HDP. K negatívnej odchýlke prispievajú výdavky na zdravotnú starostlivosť, transfery akcionárom zdravotných poisťovní ako aj zhoršenie hospodárenia zdravotníckych zariadení.
- V oblasti **hospodárenia ostatných subjektov VS** príde k nárastu negatívnych rizík rozpočtu až k úrovni 0,5 % HDP v roku 2024. Nárast negatívnej odchýlky od výhľadu programu stability vyplýva z vládou predpokladaných úspor v hospodárení niektorých subjektov (ZSSK, NDS, príspevkové organizácie), ktoré RRZ nezohľadnila vo svojej prognóze vzhľadom na chýbajúce podrobnejšie informácie.

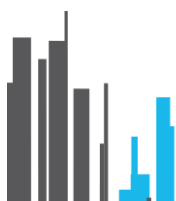

Tab 14: Porovnanie odhadu RRZ pre saldo VS v rokoch 2022 až 2024 s PS 2021-2024 (mil. eur)

	2022	2023	2024
Saldo VS podľa PS 2021-2024 v mil. eur	-5 300	-5 031	-5 047
Saldo VS podľa PS 2021-2024 v % HDP	-5,12	-4,60	-4,49
Vplyvy na saldo VS spolu:	797	393	615
- v % HDP	0,77	0,36	0,55
1. Opatrenia prijaté na riešenie pandémie	99	0	0
2. Daňové a odvodové príjmy	95	261	369
3. Nedaňové príjmy	171	204	225
- dividendy ŠR a MH Manažment	11	14	9
- odvod z hazardných hier	68	74	80
- ostatné nedaňové príjmy ŠR	61	59	62
- emisné kvóty	42	50	56
- iné nedaňové príjmy (poplatok EOSA, tržby ŽSR, ZSSK, NDS)	-10	7	18
4. Sociálne dávky a transfery:	366	298	201
- výdavky Sociálnej poisťovne	249	135	11
- sociálne dávky MPSVaR	117	163	189
5. Vzťahy s rozpočtom EÚ	67	296	617
- transfer do rozpočtu EÚ	52	72	47
- výdavky na spolufinancovanie	-90	119	464
- rezerva na odvody do EÚ a prostriedky EÚ	106	106	106
6. Výdavky štátneho rozpočtu:	171	-154	-113
- bežné rezervy (okrem miezd)	158	164	123
- osobné výdavky (vrátane rezerv)	-89	-299	-463
- ostatné bežné výdavky	192	163	295
- kapitálové výdavky	-91	-182	-69
7. Hospodárenie samospráv (bez daňových príjmov):	265	191	138
- obce	298	251	207
- VÚC	-34	-59	-69
8. Výdavky v zdravotníctve:	-289	-270	-261
- výdavky na zdravotnú starostlivosť	-225	-128	-114
- splátky záväzkov voči akcionárom súkr. zdravotných poisťovní	-50	-50	-50
- hospodárenie nemocníc	12	-66	-70
- prevádzkové výdavky zdravotných poisťovní	-26	-26	-27
9. Hospodárenie ostatných subjektov VS:	-116	-403	-529
- ŽSR	-87	-183	-172
- ZSSK	-54	-71	-85
- NDS	-36	-53	-60
- dopravné podniky	32	10	1
- príspevkové organizácie	-62	-98	-133
- Jadrová a vŕaďovacia spoločnosť	45	52	34
- verejné vysoké školy	-26	-90	-122
- Ostatné subjekty	73	30	9
10. Ostatné vplyvy	-32	-31	-31
Saldo VS podľa prognózy RRZ v mil. eur	-4 502	-4 638	-4 432
Saldo VS podľa prognózy RRZ v % HDP	-4,32	-4,24	-3,93

Pozn.: znamienka vyjadrujú vplyv na saldo VS

Zdroj: MF SR, RRZ

Príloha č. 4 – Zoznam jednorazových vplyvov

Nasledujúca tabuľka prezentuje identifikované jednorazové vplyvy zahrnuté v odhade RRZ v rokoch 2019 až 2024, ktoré boli zohľadnené pri výpočte štrukturálneho salda v zmysle metodiky RRZ³².

Tab 15: Jednorazové vplyvy v rokoch 2019-2024 (ESA2010, v mil. eur)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
- imputácia DPH z PPP projektu	-6	-6	-6	-6	-6	-6
- časové rozlíšenie príjmov z DPH	42	33	-	-	-	-
- náklady spojené s covid19	-	-1 671	-2 877	-109	0	-
- platba DPH koncesionára D4/R7	-	71	130	-	-	-
- úhrada DPH z PPP projektu D4/R7	-	-2	-7	-7	-7	-7
- rizikové záruky poskytnuté Eximbankou	-	-173	-	-	-	-
- odpustenie pohľadávky voči Srbsku	-	-16	-	-	-	-
- investície v rezorte obrany	-	-	-	-200	-750	-550
CELKOVO	36	-1 764	-2 760	-322	-762	-562

Zdroj: RRZ

- 1. Úhrady DPH z PPP projektu R₁** – V roku 2011 bol schodok rozpočtu jednorazovo pozitívne ovplyvnený imputáciou pohľadávky voči spoločnosti Granvia v dôsledku zaplatenia DPH spojenej s PPP projektom R₁ vo výške 174 mil. eur. Nasledujúcich 30 rokov sa bude stav poskytnutého preddavku každoročne znižovať o alikvotnú časť vo výške 5,79 mil. eur. Táto suma negatívne ovplyvní schodok rozpočtu VS počas obdobia 30 rokov.
- 2. Časové rozlíšenie príjmov z DPH** - Aktualizácia podľa ESA2010 vychádza z tzv. metódy posunutého hotovostného plnenia, kde hotovostný výnos je priradený do jednotlivých období s fixným posunom. Takýto prístup nezohľadňuje v plnej miere skutočnosť najmä v prípade nadmerných odpočtov. Daňová kontrola a s ňou súvisiace oneskorené vyplatenie nadmerných odpočtov môže výrazným spôsobom ovplyvniť aktuálny výnos DPH podľa ESA2010. V rokoch 2019 a 2020 tak boli pozitívne ovplyvnené príjmy z DPH sumou 42 mil. eur, resp. 33 mil. eur.
- 3. Opatrenia spojené s pandémiou koronavírusu** – V prvom kvartáli roka 2020 zasiahla slovenskú ekonomiku celosvetová pandémia koronavírusu COVID-19. V snahe eliminovať negatívne efekty a podporiť ekonomiku vláda prijala balíček opatrení, ktorý RRZ vyčíslila na 1 671 mil. eur. V roku 2021 sa počíta s opatreniami vo výške 2 877 mil. eur, v roku 2022 vo výške 109 mil. eur.
- 4. Imputácia DPH z PPP projektu D₄/R₇** – V roku 2020 bol schodok jednorazovo pozitívne ovplyvnený imputáciou pohľadávky koncesionára stavby D₄/R₇ v dôsledku zaplatenia DPH vo výške 71 mil. eur. V nasledujúcich 30 rokoch sa bude táto pohľadávka každoročne znižovať o alikvotné časti úhrady s negatívnym vplyvom na saldo VS, pričom prvá úhrada sa realizovala v roku 2020 vo výške 1,9 mil. eur. Nakoľko sa očakáva, že ďalšia časť úseku cesty D₄/R₇ bude odovzdaná v roku 2021, bude mať imputácia plynúca z tejto pohľadávky pozitívny vplyv na saldo v roku 2021 a to vo výške 130 mil. eur. Znižovanie pohľadávky

³² V rámci hodnotenia štrukturálneho salda na účely európskych fiškálnych pravidiel MF SR zohľadňuje iba opatrenia v súlade s výkladom jednorazových opatrení Európskou komisiou. EK nezverejňuje detailnú metodológiu a zoznam jednorazových vplyvov spolu so zdôvodnením.

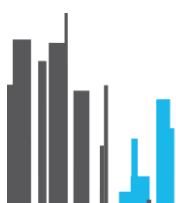

je naplánované na nasledujúcich 30 rokov s negatívnym vplyvom na saldo VS každoročne vo výške 4,8 mil. eur (s realizáciou prvej úhrady sa počíta v roku 2021).

5. **Rizikové záruky poskytnuté Eximbankou** - v zmysle metodiky ESA₂₀₁₀ sa poskytnutá záruka pre Kubu vo výške 173 mil. eur zaznamenáva ako kapitálový transfer v roku 2020 s negatívnym vplyvom na schodok rozpočtu verejnej správy.
6. **Odpustenie pohľadávky voči Srbsku** – Na základe rozhodnutia vlády došlo k odpusteniu pohľadávky voči Srbsku vo výške 15,99³³ mil. eur, ktoré jednorazovo zhoršilo saldo VS v roku 2020.
7. **Mimoriadne investície v rezorte obrany** – ide o jednorazovú veľkú investíciu na nákup stíhačiek F-16. V zmysle metodiky ESA₂₀₁₀ investície v obrane ovplyvnia saldo VS v čase ich dodania, t.j. v rokoch 2022 až 2024, nie v čase hotovostnej úhrady preddavkových platieb. Predmetné sumy sú odhadom RRZ a za jednorazové sú považované z toho dôvodu, že v odhade RRZ navyšujú investície nad rámec priemernej úrovne investícií z vlastných zdrojov.

---

³³ V máji 2019 bola podpísaná medzivládna dohoda o urovnaní dlhu Srbskej republiky voči SR, ktorou bol odsúhlasený konečný dlh v sume 24,73 mil. USD a dohodnutý spôsob jeho vyrovnania v súlade s podmienkami tzv. „Parížskeho klubu veriteľov“ – časť uznaného dlhu (66 %) sa odpustila a zvyšnú časť (7,21 mil. USD) srbská strana uhradila jednorazovo v hotovosti vo februári 2020 (podľa vtedy aktuálne platného výmenného kurzu).

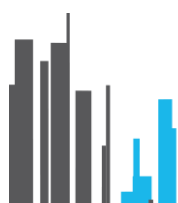
Príloha č. 5 – Bilancia hospodárenia verejnej správy v prognóze RRZ

Tab 16: Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy v odhade RRZ (ESA2010, v mil. eur)

	2020S	2021O	2022O	2023O	2024O
Príjmy spolu	38 110	40 186	43 282	46 424	46 544
Daňové príjmy	17 283	17 900	19 210	20 429	20 804
Dane z produkcie a dovozu	11 130	11 490	12 209	12 946	13 026
- DPH	6 827	7 055	7 532	8 096	8 100
- Spotrebné dane	2 234	2 413	2 539	2 634	2 647
- Daň z nehnuteľnosti	392	399	410	420	431
- Odvod z hazardných hier	231	254	288	295	301
- Podpora zelenej energie	519	521	541	564	585
- Dane z majetku a iné	927	847	899	936	961
Bežné dane z dôchodkov, majetku	6 153	6 411	7 001	7 483	7 778
- Daň z príjmov fyzických osôb	3 405	3 554	3 897	4 278	4 570
- Daň z príjmov právnických osôb	2 176	2 319	2 521	2 603	2 627
- Daň z príjmov vyberaná zrážkou	235	231	256	268	244
- Dane z majetku a iné	337	306	327	334	337
Dane z kapitálu	0	0	0	0	0
Príspevky na sociálne zabezpečenie	14 473	15 337	16 174	17 216	18 073
Skutočné príspevky na sociálne zabezpečenie	14 219	15 020	15 881	16 906	17 744
Imputované príspevky na sociálne zabezpečenie	254	316	292	310	329
Nedaňové príjmy	4 725	5 026	5 505	5 644	5 779
Tržby	4 211	4 297	4 730	4 859	4 996
Dôchodky z majetku, z ktorých	514	729	775	786	783
- Dividendy	269	437	475	493	499
- Úroky	170	216	223	217	208
Granty a transfery	1 630	1 922	2 393	3 135	1 889
z toho: z EÚ vrátane fondu obnovy	931	1 198	1 657	2 398	1 148
Výdavky spolu	43 719	47 802	47 784	51 062	50 976
Bežné výdavky	39 659	43 261	42 851	44 851	45 904
Kompenzácie zamestnancov	10 464	10 899	11 385	12 216	12 387
Medzispotreba	5 514	5 885	5 968	6 193	6 140
Dane	161	166	166	170	174
Subvencie	1 237	1 612	1 380	1 491	1 357
Dôchodky z majetku	1 134	1 120	1 145	1 206	1 256
- Úrokové náklady	1 134	1 120	1 145	1 206	1 256
Celkové sociálne transfery	19 372	21 698	20 814	21 450	22 365
- Soc. dávky okrem naturálnych soc. transferov	14 455	16 172	15 045	15 540	16 261
- Aktívne opatrenia trhu práce	47	65	67	80	42
- Nemocenské dávky	1 044	1 068	816	889	989
- Dôchodkové dávky	8 090	8 540	8 834	9 287	9 780
- Dávky v nezamestnanosti	329	420	314	291	293
- Štátne sociálne dávky a podpora	2 064	2 086	2 065	2 058	2 084
- Platené poisťné za skup.osôb ustan. zákonom	1 491	1 774	1 806	1 851	1 953
- Naturálne sociálne transfery (zdrav. zariadenia)	4 917	5 525	5 769	5 909	6 104
Ostatné bežné transfery	1 777	1 880	1 994	2 126	2 225
z toho: Odvody do rozpočtu EÚ	877	954	1 027	1 079	1 111
Kapitálové výdavky	4 060	4 541	4 933	6 211	5 072
Kapitálové investície	3 329	3 697	4 503	5 735	4 658
Kapitálové transfery	730	844	430	476	414
Saldo verejnej správy	-5 609	-7 616	-4 502	-4 638	-4 432

S znamená skutočnosť, O znamená odhad RRZ

Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

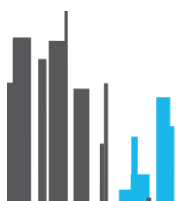

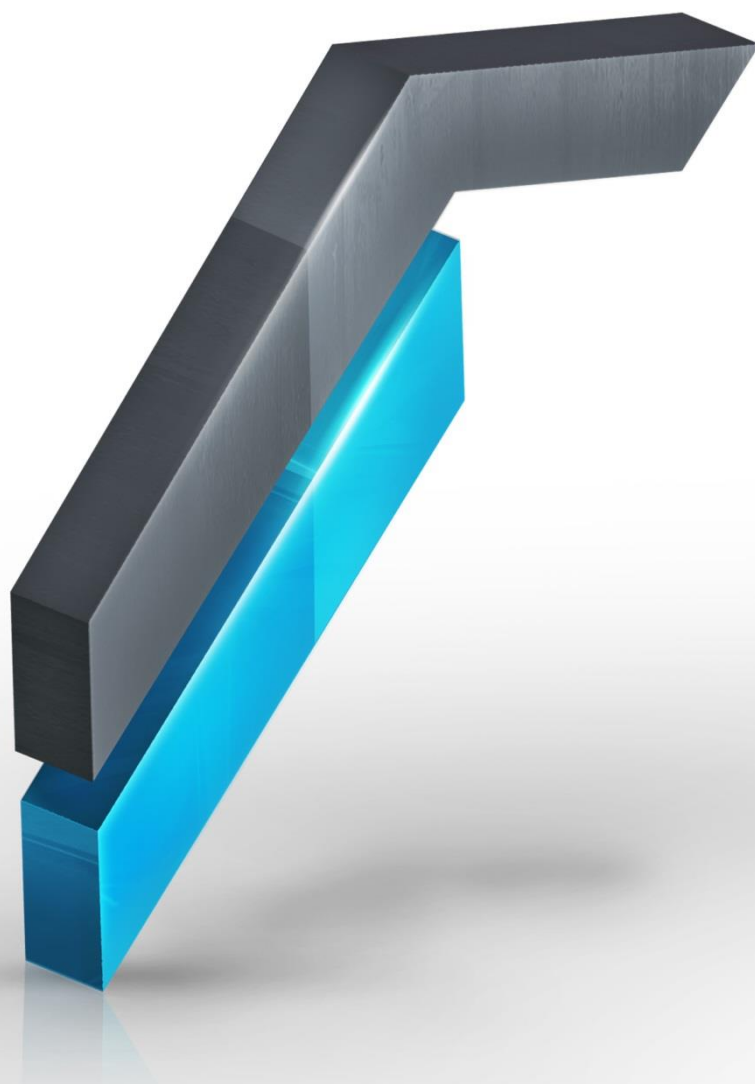
Tab 17: Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy v odhade RRZ (ESA2010, % HDP)

	2020S	2021O	2022O	2023O	2024O
Príjmy spolu	41,6	41,6	41,6	42,4	41,3
Daňové príjmy	18,9	18,5	18,4	18,7	18,5
Dane z produkcie a dovozu	12,2	11,9	11,7	11,8	11,6
- DPH	7,5	7,3	7,2	7,4	7,2
- Spotrebné dane	2,4	2,5	2,4	2,4	2,4
- Daň z nehnuteľnosti	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- Odvod z hazardných hier	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- Podpora zelenej energie	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
- Dane z majetku a iné	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
Bežné dane z dôchodkov, majetku	6,7	6,6	6,7	6,8	6,9
- Daň z príjmov fyzických osôb	3,7	3,7	3,7	3,9	4,1
- Daň z príjmov právnických osôb	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3
- Daň z príjmov vyberaná zrážkou	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
- Dane z majetku a iné	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Dane z kapitálu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Príspevky na sociálne zabezpečenie	15,8	15,9	15,5	15,7	16,0
Skutočné príspevky na sociálne zabezpečenie	15,5	15,5	15,2	15,4	15,8
Imputované príspevky na sociálne zabezpečenie	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Nedaňové príjmy	5,2	5,2	5,3	5,2	5,1
Tržby	4,6	4,4	4,5	4,4	4,4
Dôchodky z majetku, z ktorých	0,6	0,8	0,7	0,7	0,7
- Dividendy	0,3	0,5	0,5	0,5	0,4
- Úroky	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Granty a transfery	1,8	2,0	2,3	2,9	1,7
z toho: z EÚ vrátane fondu obnovy	1,0	1,2	1,6	2,2	1,0
Výdavky spolu	47,8	49,4	45,9	46,7	45,3
Bežné výdavky	43,3	44,7	41,1	41,0	40,8
Kompenzácie zamestnancov	11,4	11,3	10,9	11,2	11,0
Medzispotreba	6,0	6,1	5,7	5,7	5,5
Dane	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Subvencie	1,4	1,7	1,3	1,4	1,2
Dôchodky z majetku	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1
- Úrokové náklady	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1
Celkové sociálne transfery	21,2	22,4	20,0	19,6	19,9
- Soc. dávky okrem naturálnych soc. transferov	15,8	16,7	14,4	14,2	14,4
- Aktívne opatrenia trhu práce	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
- Nemocenské dávky	1,1	1,1	0,8	0,8	0,9
- Dôchodkové dávky	8,8	8,8	8,5	8,5	8,7
- Dávky v nezamestnanosti	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
- Štátne sociálne dávky a podpora	2,3	2,2	2,0	1,9	1,9
- Platené poisťné za skup.osôb ustan. zákonom	1,6	1,8	1,7	1,7	1,7
- Naturálne sociálne transfery (zdrav. zariadenia)	5,4	5,7	5,5	5,4	5,4
Ostatné bežné transfery	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0
z toho: Odvody do rozpočtu EÚ	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kapitálové výdavky	4,4	4,7	4,7	5,7	4,5
Kapitálové investície	3,6	3,8	4,3	5,2	4,1
Kapitálové transfery	0,8	0,9	0,4	0,4	0,4
Saldo verejnej správy	-6,1	-7,9	-4,3	-4,2	-3,9

S znamená skutočnosť, O znamená odhad RRZ

Zdroj: ŠÚ SR, RRZ

**Kancelária Rady pre
rozpočtovú zodpovednosť**

Imricha Karvaša 1
Bratislava 1
813 25
Slovakia

www.rozpoctovarada.sk